

CULTURE'S GUIDES

2. udgave

europæisk
håndbog

forfatter: Daniel Carpenter m.fl.

Kulturguider – Europæisk håndbog

2. udgave

Bogen er udgivet med støtte fra EU.

Forfatter: Daniel Carpenter m.fl.

Forord: Bente von Schindel

Oversættelse til dansk: Bente von Schindel

Layout: Daniel Carpenter

© Voluntary Arts and Kulturelle Samråd i Danmark 2015

ISBN 978-87-990715-8-6

Teksten må viderebringes med angivelse af kilde og forfatter.

Bogen kan rekvireres ved henvendelse til (engelsk og dansk udgave):

Kulturelle Samråd i Danmark,

Farvergade 27D, 1463 København K

www.kulturellesamraad.dk

tlf.: 33 93 13 26

Elektronisk eksemplar kan downloades fra:

Engelsk udgave – www.cultureguides.eu

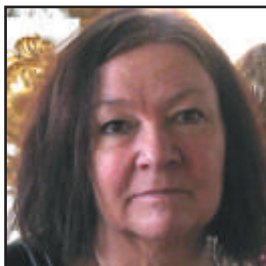
Dansk udgave – www.kulturellesamraad.dk

Indhold

Forord af Bente von Schindel	v
Introduktion	1
Den europæiske kontekst	2
Partnerne	4
Vigtigste anbefalinger	8
Oversigt over projekter	10
Lokale teams	15
Rekruttering af frivillige kulturguides	21
Pilotkurser og anden undervisning	24
Ledelse og støtte af de frivillige kulturguides	30
Slutbrugere	34
Kulturguideaktiviteter	39
Uforudsete begivenheder	51
Evaluerings	56
Videreførelse af projektet	61
Hvad har vi lært?	69
Samlet	70
Lokale teams	72
Rekruttering af frivillige kulturguides	76
Pilotkursus og anden uddannelse	79
Ledelse og støtte af frivillige kulturguides	81
Slutbrugere	83
Igangsættelse af kulturguideaktiviteter	85
Evaluerings	87
Epilog	88

Den elektroniske udgave af denne håndbog er tilgængelig for download fra hjemmesiden www.cultureguides.eu

*Bente von Schindel,
generalsekretær i
Kulturelle Samråd i
Danmark*

Forord

Lige adgang til kunst og kultur - et EU projekt

““Moderne velfærdsstater har som et vigtigt mål at sikre fri og lige adgang til kunst og kultur for alle borgere, fordi erfaringer med kunst og kultur kan oplive og oplyse folk og ændre deres liv til det bedre. Og fordi kunst og kultur har positive konsekvenser både for den enkelte og for samfundet. Kunst og kultur giver mening i hverdagen og kan påvirke mennesker.

En sådan påvirkning vil især have værdi for socialt marginaliserede grupper, fordi deres marginalisering ofte indebærer en tilbagetrækning fra arbejdslivet og fra livet og samfundet i almindelighed. De risikerer isolation og tab af aktive relationer og engagement. Et engagement i kunst og kultur kan give dem ny motivation, forny deres relationer til andre mennesker og samfundet og hjælpe dem til at opnå en stabilitet ved at sætte nye perspektiver på deres tilværelse.

Det er derfor vigtigt, at alle borgere har mulighed for at deltage i kunst og kultur. Dette er imidlertid ikke tilfældet. Især ældre og socialt marginaliserede er ofte ikke særligt involveret i eller brugere af kunst og kultur. Årsagerne kan være mange, men det er vigtigt, at der gøres noget ved det.

Modsat:
*Kulturguideprojekt i
Ungarn*

Kulturel bæredygtighed

I Kulturelle Samråd i Danmark så vi et behov for at styrke adgangen til kunst og kultur, og vi mente, at det mest hensigtsmæssige middel til at opfylde dette behov og fremme kulturel bæredygtighed ville være at bruge ideen om "borgere hjælper borgere". Staten og kommunerne kan støtte en sådan hjælp, men de kan ikke gøre det alene. Indsatsen afhænger af frivillige.

Vi så derfor nærmere på en undersøgelse, som det danske Kulturministerium foretog i 2012. Undersøgelsen hed "Danskernes kulturvaner 2012". Her viste det sig, at en del af den danske befolkning ikke regelmæssigt (eller aldrig) gik i teatret eller til

koncerter, læste bøger eller så på kunst m.v. Årsagerne til ikke at vælge kunst og kultur kan være mange: Andre interesser og prioriteter, tilgængelighed - geografisk og økonomisk, kulturelle barrierer, sociale barrierer osv.

Også indvandreres og flygtninges kulturforbrug blev ved samme lejlighed kortlagt. Og også her fandt man marginaliserede grupper. Indvandreres og flygtninges kulturforbrug førte til, at en gruppe frivillige i København oprettede et korps af frivillige kulturguides, hvis ambition, det var:

- At introducere børn (og deres familier) fra socialt boligbyggeri i København til kulturelle aktiviteter (museer, teatre, film etc.) - både som publikum og som deltagere.
- At forhindre marginalisering og sikre lige adgang til kulturelle aktiviteter ved "bygge bro" mellem beboere og de kulturelle institutioner.
- At være opsøgende, så kulturinstitutioner vil møde nye målgrupper og udvikle nye udstillinger/aktiviteter i overensstemmelse med deres interesser og krav.

Projektet er senere blevet et kommunalt projekt, men det er også i dag stadig frivillige, der fungerer som kulturguides.

Kulturministeriets undersøgelse og det københavnske kulturguideprojekt inspirerede Kulturelle Samråd i Danmark til også at tænke i kulturguidemodellen. Det måtte kunne lade sig gøre at aktivere de kulturelt frivillige i de lokale kulturelle foreninger, der

Modsat:

*Bilaterale besøg i
Gjethuset i
Frederiksværk,
Halsnæs, Danmark*

selv er så engagerede i deres aktiviteter, og få dem engageret i at være med til at brede kulturen ud til alle.

Ideen blev både til et dansk projekt og et europæisk projekt.

Kulturelle Samråd i Danmark søgte og fik tildelt midler til et dansk samt til et europæisk Grundtvig Multilateralt projekt, der skulle sætte fokus på metoder for, hvordan man inkluderer de marginaliserede grupper i kulturlivet. Projektets deltagere er partnere fra tidligere Grundtvigprojekter: England, Holland, Danmark, Slovenien og Ungarn. Og alle partnere har haft deres bud på, hvordan og med hvilke metoder, kulturguideideen kunne føres ud i livet.

Det kan alt sammen læses her i håndbogen, som, vi håber, vil være til inspiration, så flere går i gang med at sikre fri og lige adgang til kulturen for netop deres lands borgere.

Bente von Schindel, København, maj 2015

Introduktion

For folk i socialt marginaliserede samfund, kan kulturel deltagelse bidrage til at modvirke nogle af de vanskeligheder, de normalt har (såsom isolation, dårligt helbred, lavt selvværd og depression), hvilket giver dem ny motivation, fornyr deres relationer til andre mennesker og til samfundet, og som hjælper dem med at opnå stabilitet ved at bringe nye perspektiver på deres liv.

“*Det er en interessant oplevelse at være involveret i et internationalt projekt med folk, jeg ikke kender.*”

**Lokal medarbejder
i Balatonszepezd,
Ungarn**

Det er derfor vigtigt, at alle borgere har mulighed for at deltage i kunst og kultur. Men det er ikke tilfældet i øjeblikket. De socialt marginaliserede - herunder ældre, handicappede og medlemmer af indvandrersamfund - er ofte ikke meget involveret i kunst og kultur. Årsagerne kan være mange, men det er vigtigt, at der gøres noget ved det.

Der er meget, de kulturelle landsforeninger på kunst- og kulturområdet kan gøre for at nå ud og bidrage til, at disse socialt marginaliserede grupper engagerer sig. De har brug for - gennem samarbejde og partnerskaber med lokale aktive - at skabe rammer, hvor frivillige kan formidle kunst og kultur til socialt marginaliserede grupper på en tilgængelig måde.

Dette projekt sigter mod at skabe denne ramme ved at bruge ideen om "borger-hjælper-borger", hvorved frivillige kulturguidere i lokalområder - støttet af lokale teams af facilitatorer valgt blandt en række lokale organisationer - fungerer som mentorer eller

vejledere, som skal hjælpe slutbrugerne med at få adgang til kunst og kultur i deres lokalområde.

Dette kan omfatte professionelle kunsttilbud, herunder teater, kunstudstillinger, koncerter, danseforestillinger, kulturarvsaktiviteter eller museer, eller deltagelse i amatørkunst såsom kor, teater, musik, dansegrupper eller historiefortælling.

Projektet er funderet i den overbevisning, at det at bruge frivillige - med relevant støtte fra landsorganisationerne samt lokale myndigheder, kulturinstitutioner, frivillige lokale foreninger (også på det sociale område) m.v. - kan være et bæredygtigt middel til at fremme denne type aktiviteter.

“ Det bedste øjeblik i projektet for mig var at møde kulturguiderne og bliver styrket af deres begejstring. ”

**Lokal
teammedarbejder,
Torfaen, UK**

Den europæiske kontekst

De partnerlande, der er involveret i dette projekt, samt andre EU-lande, har som en af de vigtigste mål for deres kulturelle politik at fremme kunst og kultur i hele befolkningen. Men de oplever ofte, at de har store grupper af ikke-brugere - især blandt socialt marginaliserede befolkningsgrupper.

Mange lande - heriblandt de nordiske - har identificeret et behov for at inddrage frivillige i at løse denne udfordring. Det erklærede mål er at fremme en bæredygtig kultur i en civilsamfundskontekst, hvor 'borger hjælper borger' på en rummelig og sammenhængende måde.

Det samme budskab har karakteriseret store EU-politikker i de sidste femten år. "Memorandum on Lifelong Learning" som Europakommissionen fremlagde i 2000, og den reviderede "Making a European Area of Lifelong Learning a Reality" fra 2001 understregede, at de vigtigste mål for livslang læring var aktivt medborgerskab, social inddragelse, kulturel samhørighed og personlig udvikling, samt empowerment og forbedret beskæftigelsesegnethed. Desuden var 2010 udpeget til det europæiske år for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse, 2011 som det europæiske år for frivilligt arbejde, 2012 som det europæiske år for aktiv aldring og solidaritet mellem generationerne samt 2013 som det europæiske år for borgerne.

EU-landene har brug for at finde nye måder at inddrage civilsamfundet på. Det kan ske på kunst- og kulturområdet, hvor en lang række kulturelle og uddannelsesmæssige foreninger står for læringsaktiviteter for omkring 20 til 30 procent af befolkningen i medlemslandene. Det frivillige kunst- og kulturområde er - ved siden af breddeidrætten - den største sektor inden for europæisk frivilligt arbejde, og sektoren med den nuværende højeste ekspansion af medlemmer og nye foreninger.

Partnerne

Partnerskabscirkel deler formålet: At give bedre adgang til kunst og kultur for alle borgere. De har den fælles opfattelse, at kunst og kultur kan hjælpe folk til et mere tilfredsstillende og oplyst liv, men på samme tid repræsenterer de forskellige baggrunde og tilgange og bringer en række kompetencer, færdigheder, erfaringer og netværk ind i projektet.

Begrebet kulturguider kombineret med de kulturelle foreninger er nyt og innovativt. Partnerne har ikke tidligere europæiske erfaringer at bygge på, derfor skulle ny, relevant viden, erfaringer og metoder udvikles på europæisk plan i et multilateralt samarbejde.

Kulturelle Samråd i Danmark (KSD), Danmark

er landsforening for lokale kulturelle samråd, der igen er paraplyer for lokale foreninger på det kulturelle område (det frivillige kulturelle område samt amatørkultur). Der findes kulturelle samråd i godt halvdelen af landets 98 kommuner. Samrådene er talerør for medlemsforeningerne over for de lokale politikere, og de giver dermed civilsamfundet mulighed for at blive hørt i forhold til kulturpolitikken.

Interfolk, Institut for Civilsamfund (IF), Danmark

er en non-profit forening baseret på individer, der deler de samme grundlæggende ideer og målsætninger om folkeoplysning. Interfolk bestræber sig på at fremme folkeoplysning og kulturel læring, der fokuserer på personlig autonomi, aktivt medborgerskab, social inklusion og kulturel samhørighed. Den medvirker til at skabe partnerskaber med nordiske og europæiske organisationer inden for folkeoplysning og foreningsliv samt inden for amatørkultur og det frivillige kulturelle område,

Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA), Holland

er en hollandske organisation, der har til formål at hjælpe alle, der er interesserede i uddannelse og deltagelse i kunst og kultur, herunder undervisere, kulturkoordinatorer, ansatte i kulturinstitutioner, politiske embedsmænd, politikere, forskere, skoleledere, administratorer i uddannelsessektoren samt paraplyorganisationer på amatørkunstområdet.

Javni SKLAD RS za kulturne dejavnosti (JSKD), Slovenien

er en national institution, der dækker alle grene af amatørkulturen, herunder vokal- og instrumentalmusik, teater og marionetspil, folkløse, film og video, litteratur, kunst og dans. Dets hovedopgaver er at organisere og levere kulturelle arrangementer, forberede seminarer, workshops, foredrag og sommerlejre, udgive tidsskrifter, ekspertguider og andre publikationer samt sørge for den fælles finansiering af kulturelle projekter.

Magyar Népfőiskolai Társaság (MNT), Ungarn

er en national ikke-statslig paraplyorganisation med speciale i ikke-formel voksenuddannelse. Paraplyorganisationen har mere end hundrede medlemsorganisationer i Ungarn. Blandt målene er at fremme elevcentrering, øge enkeltpersoners og minoritetsgruppers autonomi og at løse problemerne med marginalisering gennem læring, kulturelle aktiviteter og udvikling af lokalsamfundet.

Voluntary Arts (VA), UK

er en organisation oprettet for at fremme udvikling inden for og deltagelse i kreative kulturelle aktiviteter i Storbritannien og Irland. Organisationen står - sammen med de politiske beslutningstagere, fonde og politikere - for at forbedre miljøet for alle, der deltager i de kreative kulturelle aktiviteter, og den tilbyder informationer og uddannelse til dem, der deltager i amatørkunst og frivillige kulturelle aktiviteter. Området omfatter over 300 nationale og regionale paraplyorganisationer og - gennem dem - også deres medlemsgrupper af lokale frivillige kunstudøvere.

Modsat:
Kulturguideprojekt i
Slovenien

Vigtigste anbefalinger

- Arbejdet med kulturguider varede kun omkring seks måneder i dette europæiske pilotprojekt. I flere tilfælde var det ikke tid nok til at få aktiviteterne sat rigtigt på skinner. Fremtidige udgaver af kulturguideprojekter bør overveje en længere periode, især hvis der først skal etableres lokale netværk.
- De projekter, der havde størst succes, var dem, hvor organisationerne allerede havde etablerede lokale teams, der havde adgang til eksisterende frivillige og/eller til grupper af socialt udsatte slutbrugere.
- De mest succesfulde kulturguideprojekter fandt sted der, hvor der var stærke lokale teams bestående af repræsentanter for forskellige organisationer - nogle steder både kulturelle og sociale.
- Så vi vil anbefale, at man skal tidligt i projektet vælger sted, emne, slutbrugergrupper osv., men sørg for, at der er enighed om indholdet i det lokale team og blandt kulturguiderne.
- Det kan være frugtbart at lade kulturguiderne selv vælge steder, emner, slutbrugere osv., men nogle gange er det dog en fordel, at organisationen med dens større viden om mulighederne vælger, hvilken vej man skal gå.

- Giv fra start kulturguiderne oplysninger om, hvad rollen indebærer, hvad der forventes af dem i form af engagement og standarder samt hvilke praktiske overvejelser såsom sundhed, sikkerhed, personlige grænser og uventede hændelser, de bør gøre.
- Det er ofte vanskeligt at indkalde folk til møder, især hvis det ikke er en del af deres hovedbeskæftigelse, og de har lang transport.
- Men sikr, at kommunikationen mellem alle interessenter, kulturguider og lokale teams er løbende og af høj kvalitet for at forhindre, at de mister interessen og følelsen af ejerskab til projektet.
- Problemet omkring betalte fagfolk kontra frivillige bør også tages i betragtning, da de to grupper bør supplere hinanden, og ikke behandles som konkurrenter.
- Husk, at dette vil være første gang, at mange slutbrugere har deltaget i kultur, så man bør sikre sig, at introduktionen er så forståelig som muligt og i et sprog, de kan relatere sig til.

Oversigt over projekter

Ud over de vigtigste kriterier som rekruttering og uddannelse arbejder kulturguiderne frivilligt med at gøre det muligt for socialt udsatte grupper at overvinde barrierer med hensyn til at få adgang til kunst og kultur. Det sker med støtte fra lokale teams bestående af repræsentanter for interesseorganisationer. Der var i projektet frihed til for hver enkel partner til at fortolke pilotarbejdet på lige netop den måde, de mente, ville være en fordel i deres land.

Nedenfor er en oversigt over, hvordan de deltagende projekter forløb i de enkelte partnerlande:

UK

I Storbritannien foregik projektet 4 steder, to i England og to i Wales. De to engelske regioner var St. Helens i nordvest og Swale og Medway i sydøst. I begge disse regioner var det lokale team sammensat af medlemmer af lokale organisationer, og heraf havde den ene til opgave at lede hele projektet.

De to walisiske regioner var Wrexham i nord og Torfaen i syd, og selvom lokale teams ligeledes var sammensat af repræsentanter for lokale organisationer, blev styringen og dag-til-dag ledelsen af projektet i disse områder overvåget af personalet fra Voluntary Arts.

Der blev i alle de britiske regioner besluttet, at projektet skulle vokse organisk i forhold til de kulturguider, der blev rekrutteret og i

“ Gruppen og jeg har haft sådan en fantastisk tid med projektet. Det har været erindringer, sjov, entusiasme, og det har været en fantastisk givende rejse. ”

**Kulturguide,
St Helens, UK**

forhold til at udpege 2 grupper af slutbrugere og til at målrette, hvilke kunstneriske og kulturelle oplevelser, projektet skulle omfatte.

Men i Swale og Medway, som har en stor rigdom af maritim kultur og historie, var det opfattelsen, at kulturguideprojektet i dette område skulle fremme og pleje forståelse af maritim kunst, håndværk og kulturarv.

Slovenien

“*Det centrale element, der fik mig til at deltage i projektet kulturguider, var forståelsen af lighed. Når kulturen er lige tilgængelig for alle, åbner det nye muligheder for udtryk og kreativitet. Og det forekommer mig, at det er essensen af kulturen.*”

Jan Pirnat,
kulturarrangør,
Association of Culture
Societies, ZKD
Grosuplje, Slovenia

For at imødekomme behovene hos slutbrugerne og tilpasse aktiviteter i kulturguideprojektet til det specifikke lokale miljø afholdt JSKD et kort møde med lederne af deres regionale afdelinger og sammenslutninger af kulturelle foreninger. Mange af dem havde allerede været involveret i lignende aktiviteter for specifikke målgrupper.

Svaret var positivt, så de begyndte at udvikle syv lokale teams fra forskellige regioner i Slovenien. De regionale afdelinger og foreninger foreslog potentielle grupper af slutbrugere og frivillige, der ville være interesseret i at deltage.

Efter et indledende seminar begyndte syv lokale teams til at opbygge det program, som efterfølgende blev udført i juni og i efteråret. Tre lokale hold i Goriška-regionen arbejdede med ældre, blinde og svagtseende og med de etniske minoriteter, der bor i dette område.

Lokale hold i Ljubljana og Grosuplje valgte en lidt anden tilgang til kulturguideaktiviteter. De forberedte en række teater-, film- og danseworkshops for børn fra socialt dårligt stillede familier og for børn med særlige behov i samarbejde med lokale sociale tjenester og grundskoler. Deres programmer varede i en længere periode og blev afsluttet ved udgangen af skoleåret.

Et hold i Velenje valgte en gruppe indvandrere og forberedte - sammen med dem - en aften med oplæsning af digte på deres eget sprog.

Holland

LKCA målrettede deres aktiviteter mod en mangfoldighed af slutbrugere, geografisk spredt i forskellige sociale situationer over hele Holland, og hvor bidrag fra de frivillige i kulturelle og sociale organisationer har udviklet sig forskelligt. De udviklede projekter i byer, i de bymæssige områder i Randstad, i provinsen Gelderland såvel som i de mere landlige provinser Drenthe og Flevoland.

De tog sigte på ensomme ældre mennesker i landdistrikterne, ældre med demens, og mennesker med psykiatriske og psykiske lidelser. De ensomme ældre mennesker blev præsenteret for receptiv deltagelse som besøg på museer, kulturelle arkiver eller kulturelle caféer, mens alle de andre slutbrugere blev præsenteret for aktiv deltagelse i musik, teater og billedkunst.

Modsat:

Kulturguideprojekt i Slovenien

“Jeg har talt en masse mennesker fra forskellige organisationer, der arbejder med frivillige. Enhver organisation arbejder på sin egen måde, og man kan lære af hinanden. Og mest af alt, skal du prøve noget for at finde ud af, hvad der virker, og hvad der ikke gør.”

**Kulturguide,
Drenthe, Holland**

Ungarn

I Ungarn blev Balaton-højland valgt som det geografiske område. Her er stærke kulturelle traditioner for fx vindyrkning og vinproduktion indeholdende mange kulturelle og kunstneriske traditioner.

Med hjælp fra en højskole, der arbejder i regionen, fokuserede MNT på temaet vin og de traditioner, der er relateret til vindyrkning. Flere landsbyer organiserer vinfestivaler med deltagelse af et bredt og varieret publikum - fra ældre via midaldrende til børn og unge.

Mindre landsbyer i området er ofte dårligt stillede, og her er kulturelle og kunstneriske tilbud ofte utilstrækkelige, og aktiviteterne foregår på et meget lavt niveau. Deres engagement

og mobiliseringen af hele lokalsamfundet blev formuleret som et vigtigt mål for projektet.

To landsbyer, Mindszentkállya og Szentbékállya, var aktivt involveret i projektet. En anden gruppe af landsbyer i Nivegydalen planlagde at genoplive og organisere vinprocessionen for første gang, men de manglede de menneskelige ressourcer til at deltage i den fælles forberedelse og gennemførelse.

I en af landsbyerne var der et initiativ til at genoplive det engang eksisterende mandekor, og en musiklærer ville gerne hjælpe. Et andet nyt initiativ var at indsamle gamle redskaber til vindyrkning og vinproduktion og at vise dem på en udstilling, der også ville præsentere historien om vinfestivalerne.

Danmark

KSD valgte at fokusere på udsatte børn. Det danske Kulturministerium havde i en undersøgelse om danskernes kulturvaner i 2012 påvist, at en stor gruppe mennesker ikke deltager i aktiviteter inden for kunst og kultur, og at børn fra hjem, der ikke deltager i kunstneriske og kulturelle aktiviteter, heller ikke vil deltage i dem som voksne.

Da KSD er landsorganisation for lokale kulturelle samråd, var det naturligt at vælge to samråd, som udgjorde en platform/et projektteam på de to steder, og blandt de i alt godt 50 samråd rundt

“ Det bedste, jeg fik ud af projektet, var at møde en forskelligartet gruppe af mennesker. ”

**Lokal medarbejder i
Mindszentkállya, Ungarn**

omkring i landet var det ikke svært at finde to lokale kulturelle samråd, der var velfungerende og ivrige efter at deltage.

Da de lokale kulturelle samråd er paraplyer over lokale kulturelle foreninger, var det også naturligt at inddrage de lokale medlemsforeninger som kulturguides samtidig med, at de stod for hoveddelen af aktiviteterne, hvilket vil sige aktiviteter inden for kunst og kulturarv. Aktiviteterne var baseret på de kulturelle foreningers normale aktiviteter, men blev tilpasset børn.

Lokale teams

Det lokale team, der bestod af repræsentanter for lokale organisationer, som havde en interesse i at engagere socialt marginaliserede i kunstneriske og kulturelle oplevelser, enten af sociale, sundhedsmæssige eller kulturelle grunde, var et vigtigt brik i kulturguidernes idé fra starten.

Det var kun ved at få disse teams til at deltage, at der ville være noget håb med hensyn til at opretholde engagementet ud over den finansierede projektperiode, og det var derfor vigtigt, at teams'ene var engageret i udformningen af pilotarbejdet på et tidligt stadium.

“ Projektet har understreget behovet for flere folk, der er villige og rede til at støtte og være frivillige inden for kunstrådet. Alt for mange mennesker føler, at de ikke kan komme med et bidrag, fordi de ikke har erfaring eller kendskab til kunst. ”

**Lokal medarbejder,
Torfaen, UK**

LOCAL HISTORY

UNVEIL
THE HISTORY
OF YOUR FAVOURITE
HAUNTS

THE COMEDY TRUST
PRESENTS...

THE COMEDY TRUST
PRESENTS...

STAND UP
TO
SIGMA

STAND UP
TO
SIGMA

Comedy to tackle
health stigma
discrimination

CULTURE
GUIDES

Modsat:

Kulturguideprojekt i St
Helens, UK

Slovenien

For at skabe lokale teams, organiserede JSKD et møde med organisationer, der arbejder med marginaliserede grupper med henblik på at drøfte mulighederne for samarbejde.

Hver af de lokale teams omfattede en lokal kulturel arrangør, to til tre frivillige samt repræsentanter for organisationer, der arbejder med målgruppen - fx et dagcenter for unge mennesker, en skole for børn med særlige behov, et hjem for ældre, en forening for blinde og svagtseende samt et psykiatrisk hospital.

Antallet af møder varierede. Med hensyn til forberedelse og gennemførelse af workshops, var der mange flere møder, end når der skulle arrangeres et besøg på en udstilling eller til en event.

Holland

“Arbejdet med frivillige
hjalp mig til at komme
nærmere til mine
slutbrugere og holdt mig
inspireret. Mine frivillige
blev venner, så det også
har en social betydning.”

**Lokal medarbejder,
Holland**

LKCA organiserede et indledende møde for interesserede organisationer og kunstnere, der arbejder inden for området kulturel deltagelse for marginaliserede grupper og frivilligt arbejde. Fra dette møde blev tre partnere rekrutteret, og da der viste sig et behov, og muligheder var der, blev yderligere 2 partnere ansat.

LKCA brugte en masse tid på at søge efter en organisation, der var villig til at starte et projekt med polske migranter, men desværre lykkedes det ikke.

De lokale teams omfattede to lokale kulturhuse, en sundhedsorganisation, en daginstitution for psykiatriske handicappede og en landdistriktsorganisation, der fungerede som agent for tre lokale museer. De lokale hold mødtes mellem tre og syv gange.

Ungarn

Forud for lokale besøg afholdt MNT et møde med kolleger fra 15 landsbyer, med hvem de allerede havde samarbejdet i tidligere projekter. Det var første gang at projektets mål og metoder blev drøftet med disse kolleger. De beskrev funktionerne i kulturelle og kunstneriske aktiviteter i disse samfund, og identificerede, hvor og hvordan disse aktiviteter kunne udvikles, hvor meget de vidste om lokale vintraditioner, hvilke erfaringer de havde i forhold til vinfestivaler, og hvem der muligvis kunne være involveret.

I sidste ende blev syv landsbyer enige om at deltage. De lokale teams inkluderede personer, der spillede en vigtig rolle i det lokale kulturelle liv i lokalsamfundet: Ledere af kunstgrupper, ledere og ansatte i kulturelle centre, repræsentanter for det lokale selvstyre, borgmesteren, ledere af lokale ngo'er, borgere, der var aktive i den lokale offentlige liv, iværksættere og interesserede enkeltpersoner.

MNT satsede på lokale bidragsydere, som kendte de valgte landsbyer og vinfestivaler i Balaton højlandet. Nogle af dem deltog endda i festivalerne. Disse forsynede MNT med oplysninger om enkeltpersoner, organisationer og institutioner, de kunne skabe et

“Jeg var ikke klar over, at en masse af det arbejde, jeg gør, er frivilligt.”

**Lokal medarbejder,
Balatonszepezd,
Ungarn**

partnerskab med. Projektgruppen mødte først nøglepersoner i 15 landsbyer. Ved at udveksle erfaringer fra tidligere vinfestivaler, fandt de ud af, hvilke landsbyer, de kunne involvere, hvilken lokal ledelse, der var den mest støttende, og hvilken slags kunstneriske og kulturelle aktiviteter, der var til rådighed.

Faktorer, der påvirkede valget af lokale teammedlemmer inkluderede: Hvilke ledere er støttende og hvordan skaffer de midler? Hvilken type af kulturelle og kunstneriske programmer er tilgængelige? Hvilke af de ikke-professionelle kunstgrupper kan være bidragsydere? Hvem er de bedste arrangører, og hvad er deres opgaver? Hvem er de ledende figurer, som ses op til af naboer og venner? Hvem har den bedste vin og den største vilje til at tilbyde det til prøvesmagning? Hvilke mad passer bedst til vinen og tilberedes af hvem? Hvem kan invitere ryttere til at deltage i processionen for at gøre det mere spektakulært? Hvem kan bedst organisere aftenballet og middagen? Hvem kan stadig huske de gamle ordsprog, digte og sange og præsentere dem?

Danmark

Med hensyn til det danske projekt, var det ganske simpelt at oprette lokale teams, da de allerede eksisterede - nemlig de lokale kulturelle samråd i hver af de to udvalgte kommuner. Projektgruppen, som bestod af tre til fire personer, mødtes flere gange om ugen og organiserede en stor del af projektet uden indblanding fra projektledelse.

UK

I Storbritannien bestod de lokale teams af relevante personer fra vigtige nøgleorganisationer inden for kunst, kultur og lokalsamfund. Disse hjalp med at udvikle projektet lokalt og gav også lokalt støtte til de frivillige kulturguider. Organisationer, der var repræsenteret, inkluderede lokale kulturgrupper, lokale gallerier og teatre, psykiske velgørenhedsorganisationer, organisationer for ældre mennesker og et biblioteksnetværk.

I første omgang havde de lokale teams specifikke ideer om, hvad projektet skulle fokusere på. men som møderne skred frem, blev det klart, at fokus i projektet også nødvendigvis skulle tage hensyn til de frivillige kulturguiders erfaringer og interesser.

“ Jeg vidste ikke, hvad de ville forvente, da jeg startede, men har fundet oplevelsen meget givende og vil anbefale det til andre. ”

**Kulturguide,
St Helens, UK**

Modsat:
Kulturguiden i Slovenien

Rekruttering af frivillige kulturguiden

Projektet angav ikke, hvordan og hvorfra de frivillige kulturguiden skulle rekrutteres. Det overlod til hver partner at udvikle den bedste praksis tilpasset deres land.

Holland

De frivillige kulturguiden i Holland blev i alle tilfælde rekrutteret af de lokale partnere. I tilfælde af at gruppen af slutbrugere havde psykiske lidelser, havde man en ordning om, at deltagerne opfordrede andre mennesker fra dagtilbud til at samarbejde med projektet.

Ungarn

Det var ikke svært at rekruttere frivillige, da det er sædvane, at både gamle og unge bidrager med noget i forberedelserne til vinfestivalen. Bekendte, venner, naboer og hele familier mobiliserede hinanden (også folk, der var flyttet fra landsbyen og nu boede et andet sted). For de fleste af dem var det at bidrage til begivenhederne i vinfestivalen et spørgsmål om prestige.

Nøglepersoner blandt arrangørerne og hjælperne blev hørt om, hvem man kunne bede om at bidrage som frivillige og skabe en sneboldeffekt. Nogle leverede lastbiler, nogle tilbød vin til

prøvesmagning (dette er også en slags konkurrence mellem vinproducenterne), husmødre lavede snacks og kager som tilbehør til vinen. De frivillige kulturguides var ansvarlige for det forberedende arbejde med kunstgrupper eller for at invitere kunstnere.

Danmark

Da medlemmerne af de lokale kulturelle samråd i de to kommuner, hvor kulturguideprojektet skulle finde sted, var lokale kulturelle foreninger, var samarbejdet der i forvejen, så i Danmark var det bare et spørgsmål om at spørge de lokale kulturelle foreninger, om de ønskede at deltage som kulturguides og kulturudbydere. Der blev i begge de deltagende byer afholdt et fællesmøde mellem de kulturelle samråd og de kulturelle medlemsforeninger, hvor man fandt ud af, hvem af foreningerne der ville deltage i projektet - både som kulturguides og som leverandører af aktiviteter.

UK

I Storbritannien besluttede Voluntary Arts at rekruttere frivillige kulturguides ved at afprøve forskellige metoder for at se, hvilken en, der var mest succesfyldt.

I Swale og Medway lavede det lokale team en rekrutteringsbegivenhed, og kulturguideprojektet blev bragt i en række regionale nyhedsbreve og på hjemmesider. Det blev ligeledes bragt i et

“Jeg tror, der er stadig en masse arbejde at gøre for at genopdrage folk til at forstå, at de har et bidrag, de kan yde til kunst uanset deres kunsterfaring, at det kræver forskellige slags mennesker med forskellige livserfaringer og faglig viden når en organisation skal bakkes op og gives den bedste chance for at lykkes og blive bæredygtig.”

**Lokal medarbejder,
Torfaen, UK**

interview i den lokale radio og ved en lokal begivenhed, hvor deltagernes alder varierede fra seks til 80 år. Aktiviteterne omfattede sang (sømandssange), historiefortælling, performance, kunst og maling af fliser.

I St Helens, blev kulturguiderne rekrutteret blandt de eksisterende frivillige fra en større lokal samarbejdspartner samt andre lokale samarbejdspartnere.

I Torfaen blev det besluttet, at der ville blive gennemført en åben rekruttering til kulturguiderne via plakater, indlæg på rekrutteringssites for frivillige, jobsøgningssites og gennem mails til relevante grupper. Denne fremgangsmåde havde kun begrænset succes, selv om tre kulturguider langt om længe blev rekrutteret via et lokalt universitet og via hjemmesiden.

Rekruttering af kulturguider i Wrexham blev udført ved at bede det lokale team om at finde enkeltpersoner i deres egne netværk, der kunne være interesseret og have tilstrækkelig erfaring i forhold til at være kulturguide.

Slovenien

I Slovenien blev de frivillige kulturguider rekrutteret af det lokale team, der oplevede kulturguideprojektet som en ny mulighed for at rekruttere frivillige i al almindelighed. JSKD arbejdede med en temmelig ung gruppe af frivillige, da beskæftigelsen i Slovenien

ikke var god på det tidspunkt, hvilket især gjaldt på det kulturelle område. Så nogle frivillige deltog i håb om at øge deres chancer for at finde et job.

Med hensyn til arbejdet med ældre mennesker, havde JSKD god erfaring med ældre frivillige, der interesserer sig for kunst, og de inspirerede andre til at deltage i programmet.

Pilotkurser og anden undervisning

Kulturguideprojektet krævede, at hver partner skulle holde et to-dages pilotkursus i foråret 2014 for at introducere de ny-rekrutterede frivillige og de lokale teams for projektets ide og for at igangsætte planlægningen af de aktiviteter, der blev vedtaget på mødet.

Ungarn

Titlen på pilotkurset i Ungarn blev "At styrke udbredelsen af vin og udvikle vinfestivaler - lær af det gode eksempel ". I kurset deltog 20 repræsentanter fra syv landsbyer. Blandt deltagerne var borgmestere, kunstneriske ledere, kulturarbejdere, arrangører og frivillige.

De skikke og traditioner, der er relateret til vinhøsten og vin i Balaton-højlandet blev præsenteret af en etnograf. Eksemplerne

Modsat:

*Kulturguider fra Torfaen,
UK*

Images broadcast at bbc.co.uk/overpod

RADIO

95.8 FM | 14

bh.co.uk

CULTURAL
GUIDES
←

CULTURAL
GUIDES
→

ON

Hello, my name is
a friendly I
take my p

blev taget fra Balatonakali og landsbyerne Mindszentkállya og Szentbékállya, og der blev desuden vist film. Landsbyen Zánka var et eksempel på, hvor den mest spektakulære element i festivalen er "vindukker", der er placeret i gaderne i festivalperioden.

Oplysningerne inkluderede alle aspekter af det forberedende arbejde, og der var lagt særligt vægt på at inddrage lokalsamfundene. Ud over organisatoriske spørgsmål blev kunstneriske optrædende, ordsprog om vin, digte og sange også drøftet. En samling af sange, ordsprog og digte blev stillet til rådighed for alle, og deltagerne blev opfordret til at føje nye til.

Arrangørernes præsentation af vinfestivalerne fødte den idé, at en publikation med praktiske råd til festivalarrangørerne burde produceres. Denne vejledning skulle ikke blot være en samling af eksempler på god praksis, men også et praktisk redskab, da der var tre vindyrkningslandsbyer, der var udpeget til at begynde at organisere vinprocessioner. De lokale teams blev også betragtet som nyttige i forhold til at udvikle aktiviteter.

Danmark

I Danmark afholdtes et fællesmøde, hvor de kommende kulturguider blev orienteret om projektet. Derudover blev flere møder afholdt mellem det lokale kulturelle samråd og kulturguiderne for at diskutere og tilrettelægge aktiviteterne. Da

kulturguiderne også var leverandører af aktiviteterne, blev der brugt meget tid på disse drøftelser.

Derudover blev et stort og et lille seminar afholdt. Her lærte kulturguiderne, hvordan man kommunikerer til børn, hvad børnene forventede, og hvordan rollerne ville være mellem lærere og kulturguiderne.

UK

“ Vi er lige begyndt, men jeg tror, vi i fremtiden er klar til at modtage flere forskellige sårbare mennesker. ”

**Kulturguide,
Drenthe, Holland**

I Storbritannien havde pilotkurset form af en to-dages orienteringssession afholdt i Birmingham i juni 2014. 11 deltog - herunder lokale teammedlemmer og de frivillige kulturguider fra England og Wales.

Den første dag var for facilitatorer og lokale teammedlemmer, og den omfattede en oversigt over projektet, en gennemgang af rekrutteringsprocessen af frivillige og en diskussion om den rolle, som den lokale partnergruppe havde. Den anden dag inkluderede de frivillige kulturguider og her arbejdedes med indholdet: Hvad man kunne forvente af de frivillige kulturguiders arbejde med kunst og hvordan man kunne nå ud til folk, der ikke har adgang kunst og formidling af resultaterne.

Yderligere kursusaktiviteter omfattede en "speeddatingsarrangement" i St Helens, hvor de frivillige kulturguider blev matchet med repræsentanter for grupper af slutbrugere, mens

Voluntary Arts også afholdt et kursus i Swale og Medway for at forberede det lokale frivilligteam og for at sikre, at den relevante dokumentation var i orden.

Voluntary Arts modtog efter projektets start yderligere finansiering til uddannelse - som fx at fjerne forhindringer for deltagelse og kortlægge lokale kreative aktiviteter i et område. Alt sammen noget, som kultur guiderne kunne drage fordel af.

Slovenien

JSKD sammensatte et ambitiøst program for deres pilotkursus, som fandt sted på to niveauer. Den første del af seminaret var designet til at blive overværet af alle deltagere, mens den anden del blev gennemført separat for arrangørerne og for frivillige.

18 deltog i seminaret, der blev afholdt i marts 2014 i Kobarid (Gorizia-regionen). Programmet var af høj kvalitet med undervisere, der varetog forskellige områder, herunder de juridiske aspekter af frivilligt arbejde, public relations, at popularisere frivilligt arbejde, teoretisk og praktisk tilgang, DIE (Drama i uddannelse), eksempler på god praksis (frivillige arbejder med unge mennesker, hjemløse, indsatte, ældre osv.).

Seminar deltagerne modtog også skriftlige materialer, der kunne hjælpe dem i deres arbejde, og det todages kursus bød også på mange muligheder for at udveksle synspunkter og praktisk erfaring inden for deres interesse.

Modsatte:
*Kulturguideprojekt i
Wrexham, UK*

Holland

LKCA tilbød kurser skræddersyet til behovene hos deres lokale teams og frivillige på fire steder (på ét sted blev to identiske organisationer sat sammen).

Indholdet af kurserne omfattede etik og essensen af frivilligt arbejde i Holland. Desuden måder, hvorpå man at henvender sig til marginaliserede slutbrugere, lokale netværk som en bro til slutbrugere, kunst og kultur som en måde at fjerne forhindringer og tage del i samfundet på samt praktiske planer for kulturguiderne.

I de fleste tilfælde efterfulgtes kurserne af interne møder, hvor

frivillige delte deres erfaringer med slutbrugerne, og ledere støttede og hjalp dem.

I to af pilotkurserne føjede man også kunstnere til kurset. Dette indebar sessioner, hvor de frivillige arbejdede direkte med målgrupperne. Kunstnerne bistod de frivillige på to niveauer:

1. De hjalp de frivillige med at finde kunstformer, der ville virke med de specifikke målgrupper.
2. De lærte de frivillige, hvad man måtte og ikke måtte i arbejdet med mennesker med demens og psykiatriske og psykiske lidelser.

I begge tilfælde synes de frivillige, at kunstnernes medvirken øgede kvaliteten af kurset.

Ledelse og støtte til kulturguiderne

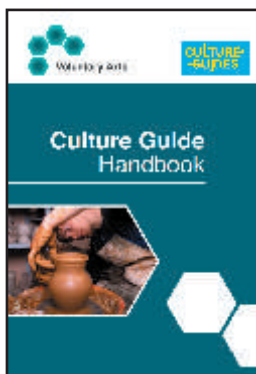
Efter rekrutteringen og introduktionen på pilotkurserne, blev nogle af kulturguidegrupperne ledet af partnerorganisationerne med støtte fra det lokale teams, mens man andre steder havde uddelegeret ledelsen og den løbende support af de frivillige til de lokale teams.

Danmark

I Danmark var det de lokale teams (de kulturelle samråd), der havde dag-til-dag kontakten og møderne med kulturguiderne. Kulturguider var meget selvstændige i deres måde at arbejde på. KSD havde regelmæssig kontakt med projektgruppen, men ikke direkte med kulturguiderne.

UK

I Storbritannien blev ledelsen delt mellem de to projekter i England og to i Wales. I England påtog en ledende organisation inden for det lokale partnerskab sig af dag-til-dag ledelse af kulturguiderne, idet de rapporterede regelmæssigt tilbage til Voluntary Arts.

*"Culture Guide":
Håndbog produceret af
Voluntary Arts, UK*

I Wales, tog Voluntary Arts hånd om kulturguiderne, og et medlem af personalet var mentor og støttede kulturguiderne på ugentlig basis gennem en kombination af møder og mails og ved telefonkontakt. Det var mere arbejdskrævende, men håbet var, at de walisiske kulturguider ville fortsætte med at arbejde tæt sammen med Voluntary Arts i fremtiden, mens de engelske frivillige, hvis de fortsatte, ville gøre det uafhængigt af Voluntary Arts.

Voluntary Arts producerede en håndbog for frivillige for at give yderligere støtte til kulturguiderne. Denne omfattede baggrundsinformationer og oplysninger om Voluntary Arts og kulturguide

“ Vi fik meget god respons, og samarbejdet mellem generationerne gjorde det stærkeste indtryk på mig - børnene skabte med deres forældre eller bedsteforældre. ”

Petra Paravan,
kulturguide,
Nova Gorica, Slovenien

projektet, en oversigt over, hvad kulturguiderne kan forvente, når de er frivillige, og hvad der vil forventes af dem (engagement, professionalitet osv.).

Den omfattede også specifikke oplysninger om de mange spørgsmål, der opstod ved det orienterende møde (pilotkurset) i Birmingham, herunder overholdelse af Voluntary Arts eksisterende frivilligpolitikker, udgifter, fordringer, rejser, sundhed, sikkerhed, personlige grænser, fortrolighed, strafferegistre, checks, databeskyttelse, forsikring og behandling af klager. Ud over dette var der en rollebeskrivelse af kulturguider for at give de frivillige klarhed over den opgave, de skulle udføre.

Slovenien

I Slovenien blev ledelsen af de frivillige i høj grad varetaget af de kulturelle arrangører, der indgik i de lokale teams.

Møder blev afholdt før og efter pilotkurset, naturligvis for at tilskynde dem til at opbygge et netværk og inspirere de lokale teams, der blev dannet i senere faser. Særlig vellykket og positiv var mødet i begyndelsen af efteråret 2014, da nogle af projekterne allerede var begyndt og derfor kunne dele deres erfaringer og resultater med dem, der lige var gået i gang med aktiviteterne.

JSKD kommunikerede løbende med de kulturelle arrangører og kulturguiderne via mails og telefon, da nogle specifikke eller ømtålelige spørgsmål var lettere at løse på den måde.

Modsat:
*Kulturguideprojekt i
Ungarn*

Holland

I Holland var LKCA involveret i alle de første pilotkurser for de frivillige. Kurserne, hvor kunstnerne var involveret, fandt sted over flere dage og blev overværet af en person fra LKCA. Der var regelmæssig kontakt med LKCA's ledere, både under kurserne og via mails og telefon.

Ungarn

I Ungarn blev kulturguiderne forvaltet af arrangørerne af vinfestivalerne, der dannede de lokale teams.

Som i Storbritannien lavede MNT en publikation til deres kulturguidere. Ud over fokus på de praktiske aspekter af det frivillige arbejde, var der også oplysninger og historier om vinfestivaler samt baggrund for og praktisk vejledning om, hvordan de skulle gennemføres. Den første udgave af publikationen blev præsenteret for deltagerne i pilotkurset, og de fik mulighed for at foreslå tilføjelser.

At nå slutbrugerne

Partnerne brugte en række forskellige midler til at finde og få kontakt med grupper af slutbrugere, der sjældent har adgang kulturelle aktiviteter som følge af social marginalisering.

UK

I Storbritannien blev slutbrugerne nået på forskellige måder, afhængigt af kulturguidernes egne interesser og de lokale teams ideer. I St Helens, for eksempel, bestod det lokale hold af mange sundhedsorganisationer, som havde grupper af brugere, der var klar til at deltage i kulturelle aktiviteter, men som ikke tidligere havde gjort det på grund af deres handicap. Dette gjorde, at kulturguideaktiviteterne kunne starte relativt hurtigt.

“ Jeg følte, at det overskred mine forventninger på grund af den feedback, vi har modtaget fra nogle af medlemmerne. Efter den første begivenhed deltog flere medlemmer, og de følte sig mindre bange for at deltage i arrangementer. ”

**Kulturguide,
St Helens, UK**

I de to walisiske regioner, bestod de lokale teams hovedsagelig af kulturinstitutioner såsom kommunale kulturafdelinger, kunst, spillesteder, teatre, gallerier osv. Der var ingen indlysende gruppe af slutbrugere, så det blev overladt til kulturguiderne at finde grupper af slutbrugere fra deres lokalområde. En kulturguidegruppe i Wrexham arbejdede for en lokal velgørenhedsorganisation for mental sundhed, som de så kunne finde slutbrugere gennem. Andre var ikke så klar på, hvem de ønskede at arbejde med, så dette bremsede projekts start. At reklamere for deltagelse ved at sætte plakater op og lægge brochurer på offentlige steder (såsom sundhedscentre og biblioteker) blev afprøvet med begrænset succes.

Slovenien

I Slovenien blev de fleste grupper af slutbrugere valgt, fordi de allerede havde udtrykt interesse for at samarbejde om forskellige

kulturelle arrangementer. I nogle tilfælde præsenterede kulturelle organisationer i det lokale team projektet for lokale sociale institutioner, og sammen valgte man en kulturel begivenhed eller en workshop, der ville være egnet til slutbrugerne.

Et eksempel er dagcentret Cona Fu ine, som har gennemført et aktivitetsprogram for børn fra socialt dårligt stillede familier, som indtil da ikke deltog i noget kulturelt. De så projektet som en mulighed, da den kreativitet, der blev vist i teatret, ved dans og film og workshops tilskyndede til refleksion, selvrefleksion og kreativ tænkning. Kunst blev brugt som et redskab til at øge bevidstheden om deres egen identitet, hvorigennem de aktivt kunne opfatte og fortolke erfaringer fra det hjemlige miljø. Det samme var tilfældet for

børn med særlige behov, der deltog i teaterklasser i de primære skoleaktiviteter.

Holland

I Holland var de fleste af de valgte marginaliserede grupper allerede målgrupper for LKCA, selvom arbejdsmigranter og de psykiatriske grupper var mere eller mindre nye målgrupper.

I begyndelse kontaktede LKCA ikke gruppen af slutbrugere direkte, men i stedet rettede de henvendelse til partnere, der allerede arbejdede med marginaliserede grupper, selv om det for nogle af dem var nyt at bruge kulturelle aktiviteter i deres arbejde. Kulturelle aktiviteter blev valgt, da de er baseret på den erfaring, at kunsten stimulerer marginaliserede menneskers fantasi og velvære, og som igen motiverer dem til at deltage i det civile samfund.

Nogle af grupperne havde brug for et klar mål, et konkret resultat at arbejde for. For eksempel den psykiatriske gruppe var begejstret for på længere sigt at arbejde i retning af en offentlig præsentation og en festival.

Ungarn

I Ungarn var slutbrugerne dem, der deltog i vinfestivaler i områder, hvor der ellers ikke var meget kultureldeltagelse. MNT søgte efter landsbyer, hvor størstedelen af publikum var lokale folk, festivalen

Modsat:
*Kulturguide pilotkursus i
Slovenien*

blev arrangeret af det lokale samfund selv, og ikke-professionelle kulturelle og kunstneriske aktiviteter blev foretrukket fremfor professionelle kunstnere. MNT forstod, at deltagelse i disse områder ikke kan nås ved at tvinge kultur ned over hovedet på folk.

Klassiske festligheder har reel appel. En farverig flok samles for at fejre, folk inviterer gæster til deres hjem, delikatesser udbydes i gaderne sammen med en god kvalitet lokal vin. Det vigtigste aspekt af dette er en følelse af at være sammen, oplevelsen og styrkelsen af den lokale identitet og stolthed baseret på traditioner.

Kulturelle og kunstneriske aktiviteter styrker samhørighed i samfundet og der er endnu større effekt, hvis de lokale folk frivilligt deltager i en kulturel aktivitet. Genoplivning af repertoiret for mændenes kor var sådan et initiativ. Medlemmer af koret blev højt respekteret, og deres bidrag værdsat. Andre deltog også spontant i udførelsen, men de fleste havde brug for opmuntring af folk som kultur guiderne.

Danmark

KSD valgte at fokusere på udsatte børn på grund af en undersøgelse foretaget i 2012 af det danske Kulturministerium om danskernes kulturvaner, der viste, at børn fra hjem, der ikke deltager i kunstneriske og kulturelle aktiviteter, ikke vil komme til at deltage i dem, når de vokser op. Derfor var det naturligt at tænke på børn og unge som slutbrugere.

“ Vi blev inviteret af en kulturarrangør i ZKD Grosuplje, der præsenterede os for kulturguideprojektet. Det var en mulighed for at præsentere vores teaterarbejde for et bredere publikum og at give børn med handicap en chance for at opleve teater, først på scenen og efterfølgende ved at hjælpe dem med at udvikle færdigheder og fantasi. Samtidig ønsker vi, at andre mennesker skal nærme sig børn med handicap for at se deres positive kvaliteter og på en denne måde at flytte en brik i mosaikken af fordomme, frygt, begrænsninger og angst for mangfoldighed. ”

Anja Svetin og Brigita Škulj, skolelærere til børn med handicap, OS Brinje Grosuplje, Slovenien

Samtidig var der en ny folkeskolereform på vej, hvor et af målene var bredere samarbejde mellem skoler og lokalsamfund, herunder foreninger inden for området amatørkunst og frivillig kultur. Derfor var det ikke svært at overtale skolerne til at deltage.

KSD tænkte først på at finde udsatte børn i hver klasse, men det er svært at tage enkelte børn ud af klasser. Derfor valgte KSD at involvere hele klasser, selv om nogle af børnene (men i virkeligheden kun et lille antal, hvilket var uventet) brugte tid på kultur uden for skolen.

At gennemføre kulturguideaktiviteterne

De valgte aktiviteter kunne være noget, man deltog aktivt i (fx en workshop eller musik, teater m.m.) eller noget, som man var tilskuer/tilhører til (fx besøge et galleri eller et professionel show o. lign.). Aktiviteterne blev ofte valgt på grundlag af, hvad der var passende for gruppen af de slutbrugere, som kulturguiderne arbejdede med og den lokale tilgængelighed, når det drejede sig om kulturelle aktiviteter.

Slovenien

De følgende kulturguideaktiviteter blev gennemført i Slovenien:

- Ældre mennesker fra et hjem for ældre i Idrija besøgte en fotoudstilling, der handlede om den gamle bydel Idrija, og de blev opfordret til at fortælle historier om livet i denne periode.
- En gruppe af blinde og svagtseende mennesker deltog i en kunstworkshop ledet af Stanka Golob, og skabte billeder af forskellige typer af sand og granulater. De besøgte også en udstilling i Tolmin, hvor de fik lov til at røre ved malerier, hvilket var en ny oplevelse for dem.
- Børn og unge fra ikke-privilegerede familier og indvandrerfamilier, der var aktive i CONA (Center for Børn, Unge og frivillige) deltog i en række klasser på forskellige kunstområder (teater, film, dans osv.). Ideen var at skabe opmærksomhed om sig selv og omgivelserne og fremme kunstnerisk kreativitet, hvilket resulterede i en kortfilm lavet af deltagerne selv.
- Børn med særlige behov deltog i teaterworkshops og teaterforestillinger. Workshops'ene blev gennemført inden for skolens program i samarbejde med kulturarrangører fra ZKD Grosuplje.
- Teamet i Nova Gorica arbejdede med minoriteter på Kromberk slot inden for to kunstformer - den ene var folklore, og den anden var et malekursus med en efterfølgende udstilling. Ved afslutningen afholdtes en udstilling, som tiltrak en masse besøgende, der ellers ikke ville have deltaget i kulturelle arrangementer.

Modsat:

Kulturguidernes t-shirt og nøglesnor, UK

CULTURES
-GUIDES

CULTURE
-GUIDES

www.cultureguides.eu

www.cultureguides.eu

CULTURE

CULTURE
-GUIDES

- I Velenje blev en poesiaften organiseret. Her blev mennesker fra forskellige lande inviteret til at læse et digt på deres eget sprog. Det var noget af en oplevelse for dem, da de ikke var aktive som udøvende eller skabende kunstnere. Aftenen blev afholdt i et minemuseum den 3. december. Datoen er en kulturel feriedag, da det er Sloveniens mest berømte digter, France Prešerens fødselsdag.

Holland

I Holland omfattede kulturguideaktiviteterne følgende:

- Ensomme ældre mennesker blev taget med til Kunstbedrijf Arnhem, en månedlig kulturel café med forskellige slags aktiviteter, og Drents Arkiv, hvor specielle ture gennem arkiverne i provinsen fandt sted med muligheder for, at slutbrugerne kunne beskrive deres egne livshistorier ind de forskellige former i arkivet.
- Sårbare ældre mennesker fik særlige rundvisninger i Drents Museum.
- En gang om måneden arbejdede kultur guiderne individuelt med ældre mennesker med demens på plejehjemmet Amsta i Amsterdam, hvor man ved hjælp af få materialer skabte små kunstværker på en "Table of Wonders".
- I Lelystad arbejdede en psykiatrisk gruppe med bistand fra en kunstner og erfaren ekspert på en fælles installation med musik, billedkunst og performance. Installationen blev

“*Jeg var forbløffet over den entusiastiske, følelsesmæssige reaktion som lederen af vores målgruppe havde (bagefter forstod jeg, at hun var leder af otte institutioner). Det var første gang, en kulturel organisation havde tilbudt et program til hendes grupper. Det var ud over al forventning.*”

**Kulturguide,
Drenthe, Holland**

præsenteret på to festivaler.

- I Nijmegen blev de planlagte maleriaktiviteter udskudt til et senere tidspunkt på grund af interne konflikter om at tilbuddene kunne være i strid med kurser i kulturhuset.

“Drents Arkiv var meget interesseret i kulturguideprojektet. Drents Arkiv er en organisation, hvor mange frivillige hjælper med at udvikle programmer til også at omfatte ældre.

Rekruttering, modtagelse og ledsagende grupper til de svagelige ældre var en udfordring for de frivillige og de udvalgte fagfolk i arkivet.

"Petticoats og Miniskirts" er et socialhistorisk projekt med fokus på 1950'erne og 60'erne for ældre medlemmer af samfundet i Drenthe. Vi ønsker med genstande fra perioden at fremkalde minder om kvinder og mænd (fotografier, film, avisannoncer). Målgruppen er dem, der er 67 år eller ældre. De har jo oplevet perioden!

Vi ønsker at tilbyde dette program uden for arkivet. De frivillige har taget kontakt med Interzorg Noord-Nederland, som skaffer boliger, pleje og tjenester fra ni steder i det nordlige og den midterste del i Drenthe til ældre med særlige behov.

Interzorg reagerede meget entusiastisk, og de var overraskede over, at vi kom til dem i stedet for omvendt. I slutningen af juli og august bragte den professionelle kunstner og de frivillige "Petticoat

og Miniskirt" programmet ud til alle institutioner, herunder Nieuw Graswijk, Assen (folk med tidlig demens), og Hendrik Kok, Rolde (synshandicap).

Modsat:

*Kulturguider på BBC
Radio Merseyside,
Liverpool, UK*

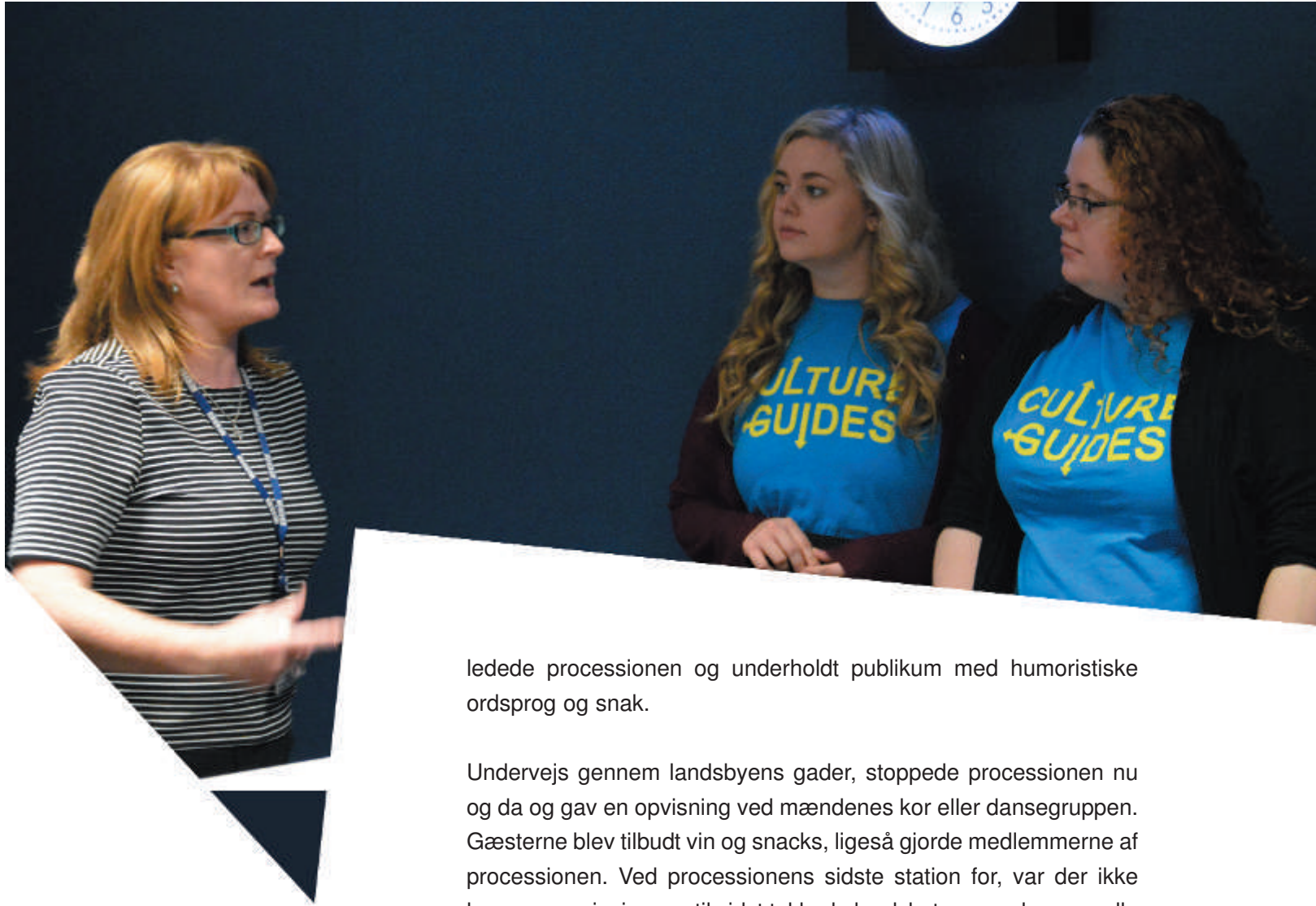
Det er nyt for os, og vi ser frem til fortsat at tilbyde programmet. Vi har ingen idé om, hvorvidt offentligheden kan lide det eller ej, men det gør det spændende! ””

Ungarn

Sommeren 2014 var yderst regnfuld, og arrangørerne var usædvanligt heldige at have solskin og ingen regn på dagen, hvor vinprocessionen fandt sted. Arrangørerne havde også en plan B i tilfælde af regn, hvor festlighederne så måtte holdes indendørs, hvilket fuldstændigt ville have ændret stemningen.

Mennesker samledes om morgenen, og begivenheden blev påbegyndt med åbningen af udstillingen. Derefter indviede den lokale præst druekløkken. Lederne af landsbyen hilste forsamlingen, talte om oprindelse og betydning af fejringen, beskrev kvaliteten af druer til vin og gav råd om moderat drikkeri.

Derefter blev processionen dannet, "passagererne" steg på hestekøretøjer, traktorer og trailere, og processionen var på farten. En eskorte gik langs den marcherende kolonne og underholdt tilskuerne, der overværede optøget på begge sider af gaden. En landsbytrommeslager spillede en central rolle i procession, idet han

ledede processionen og underholdt publikum med humoristiske ordsprog og snak.

Undervejs gennem landsbyens gader, stoppede processionen nu og da og gav en opvisning ved mændenes kor eller dansegruppen. Gæsterne blev tilbudt vin og snacks, ligeså gjorde medlemmerne af processionen. Ved processionens sidste station for, var der ikke længere opvisning, og til sidst takkede landsbytrommeslageren alle bidragydere og inviterede alle til landsbyballet og middag.

Danmark

I Danmark inkluderede kulturguideaktiviteterne:

- Skovbo Kunstforening tilbød kunstudstillinger med en guidet tur tilpasset børn og bedsteforældre. Kunstnere blev gæstelærere og udstillingsguider, og de gennemførte forskellige projekter med børn.
- Apollonaris Teaterforening tilbød en teaterforestilling om mobning med en debat, som en del af arbejdet med skolens integration/inklusion.
- Køge Skole Orkester tilbød en forelæsning om skoleorkestret og dets mange og spændende aktiviteter, herunder hvordan det er at spille i orkestret, og hvordan det udvikler sociale kompetencer og kammeratskab.
- Et kunstspor i Køge-området.
- Danmark-Samfundet gav et foredrag om Dannebrog (det danske flag, verdens ældste).
- Ejby Koret leverede eksempler på klassisk sang og opera, herunder oplæg om det at være solist og arbejde med kor.
- Ejby Kulturhus tilbød et møde om slægtsforskning, hvor børnene interviewede forældre, bedsteforældre og oldeforældre og fandt oplysninger om arkiver på internettet.
- Kulturföreningen KIS tilbød en session med "Peter og Ulven", hvor fløjtenist Linnéa Villen fortalte historien og brugte indspilninger af de forskellige instrumenter til at beskrive personerne i historien. I stedet for en slutning på historien,

“ Dette projekt hjalp mig til at tænke over kulturelle projekter for ældre og hjalp mig med at udvikle et koncept, der kan spredes over hele byen. ”

**Lokalt holdmedlem
i Holland**

lavede børnene selv digte og traf en konklusion, mens musikken spillede.

- Ved Fiskeriet- og Havnens Hus lærte børnene om det maritime dyreliv, fangede fisk, skar dem i stykker og spiste dem. Efterfølgende skabte de film og billeder af fisk fra deres erfaringer med havet.
- I Vævekredsen skabte børn et årstidshjul, hvor de flettede årstidens farver på hjul fra cykler og barnevogne.
- Frederiksværks Kunstforening tilbød et kig ind i kunstens verden, når børnene besøgte foreningens aktuelle udstilling. Den udstiller kunstner gav børnene fem spørgsmål under besøget, og børnene stillede spørgsmål til kunstneren, så der skabtes en dialog.
- Frederiksværks Historiske forening præsenterede en session om besættelsen af Frederiksværk 1940-1945, hvor historien blev fortalt og effekter fra perioden blev vist.
- Foreningen af By og Land talte med børnene om, hvordan husene ser ud og er beskrevet i litteraturen. Det skete på en cykeltur, hvor man besøgte husene sammen med repræsentanten for foreningen.
- Frederiksværk Kunstforening underviste i matematik i kunsten. Børnene arbejdede med matematiske tal bl.a. omfattende det gyldne snit.
- Frederiksværks Historiske forening organiserede et besøg på Krudtværksmuseet for at høre om Frederiksværk med fokus på udgravningen af kanalen og vandkraft. Børnene byggede motorer og arbejdede med materialer i Lego.

CULTURE
GUIDES

Modsat:
*Kulturguideprojekt i St
Helens, UK*

Disse aktiviteter blev udvalgt, fordi de har en række fordele for børn. De udvikler deres mentale evner og kulturelle intelligens. De skaber fælles oplevelser og fælles undren og rører børnenes følelser. De er udfordrende og provokerende og skaber refleksion, bevidsthed og selvforståelse. De udvikler mulighederne for at verbalisere følelser, erfaringer og handlinger, så der skabes forståelse mellem børn med forskellige kulturelle baggrunde, og dermed udvikler de tolerance i et socialt miljø.

Projekterne afsluttedes med udstillinger i de to byer, der var involveret.

UK

En række aktiviteter fandt sted i Storbritannien som en del af kulturguideprojektet:

- Kulturguiderne tog en gruppe fra Newton le Willows til et "Stand up to Stigma" arrangement i St Helens, hvor ni kunstnere med psykiske sygdomme lavede en fem minutters stand-up comedy.
- En kulturguide tog en Age UK demensgruppe til "Fiddle in't Bag" (museum), for at prøve klædningsstykker fra 1. og 2. verdenskrig og se kulturgjenstande fra 1950'erne og 60'erne.
- En kulturguide fra St Helens førte en gruppe af damer fra en religiøs gruppe til en workshop ved amatørkunstneren Paula, som skabte Halloween lanterner og græskar til deres hjem.

- En anden St Helens kulturguide tog en gruppe med til udsmykning af glaskander med forskellige mønstrede materialer.
- En gruppe kvinder blev taget med til "World of Glass" i St Helens. Selvom alle kvinderne var født og opvokset i St. Helens, var det første gang, de nogensinde havde været på dette museum og udstillingscenter.
- To kulturguider tog en Age UK gruppe med til Burtonwood Aerodrome Museum og Heritage Centre på Remembrance Day.
- En Age UK demensgruppe besøgte showet "Dancing in the Street".
- Kulturguider besøgte beboere i Sandalwood Gardens beskyttede boliger for at lave julelanterner med dem og med en kunstner.
- En gruppe fra "Helena Partnership housing association" tog en tur til Liverpool Empire Theatre for at se Svanesøen.
- En kulturguide ledsagede en gruppe mænd fra "The Mind mental health group" til en workshop om fotografering.
- En mental sundhedsgruppe blev taget med til Liverpools museer.
- Kulturguide Jean havde Helena Partnership housing association med til et værksted for at lave julekranse.

I Wales startede kulturguiderne med at udføre et kortlægningsprojekt for at identificere de kreative kulturelle aktiviteter i lokalområdet og for at identificere muligheder for slutbrugerne. Kulturguiderne i Torfaen fandt ud af, at de alle havde

“ Nogle gange var beskæftigelsen med deltagerne hård, når de var "akavede" eller tilbageholdende med at give feedback. Nogle gange var de uforkammede.

**Kulturguide,
St Helens, UK**

erfaring med/interesse i kageudsmykning, og de besluttede at lave en kageudsmykningsskole i Torfaen.

I Wrexham brugte kulturguiderne det bilaterale besøg af de danske partnere som et fokus for deres aktiviteter. Aktiviteter til arrangementet omfattede et besøg til projektudstillinger og en syngende workshop arrangeret af et kor, som Voluntary Arts Wales havde arbejdet med, og som fandt sted i en af projektets gallerier. Da galleriet havde et stort vindue mod på en af gaderne i Wrexham bymidte, kunne folk gå forbi og se på. To forbipasserende kom for at finde ud af mere og endte med at tage del i det syngende værksted. De forlod efterfølgende deres kontaktoplysninger hos en af kulturguiderne for evt. at deltage i andre kulturelle aktiviteter.

Uforudsete ting

Med et projekt som dette med masser af potentiale til at fortolke kriterierne på forskellige måder, og med forskellige sociale faktorer, der påvirker de enkelte lande, var det uundgåeligt, at masser af uforudsete problemer ville opstå. Og det er måske gennem disse, at de mest værdifulde erfaringer opstår?

Holland

LKCA fandt, at perioden var for kort til at arbejde med et lagdelte system af frivillige, slutbrugere, kulturelle ledere og kunstnere til at kunne fungere effektivt.

Det tager tid at opbygge nye strukturer og til at opfinde en ny form for sprog, så man kan forstå hinanden. Desuden er det nødvendigt at bygge nye lokale netværk alle steder, hvor projektet skal sættes i gang. LKCA erfarede, at det vil tage mere end et år at komme til en fælles vision, en klar kommunikationsstrategi og at oversætte alt dette til handling. Men alle parter mener på trods af dette, at projektet været en stor og lærerig oplevelse for fremtiden.

Der var også et spørgsmål omkring de frivillige kulturguidere, der jo udføre deres arbejde gratis. Arbejde, som tidligere ville have været udført af betalte fagfolk. Masser af kunstnere har mistet deres job i de seneste år, og de er nu på udkig efter andre måder at komme ind på arbejdsmarkedet på, og nogle gange er frivilligt arbejde en passende måde at starte på. Men det frustrerer naturligvis andre

Modsat:
*Kulturguide pilotkursus i
Slovenien*

kunstnere, der forsøger at få betalte jobs. Det skal gøres klart, at det nye tilbud ikke er i konflikt med de eksisterende tilbud.

Ungarn

MNT fandt, at en række forslag eller ideer ikke kunne realiseres.

Traditionelt er alle regler og love suspenderet på tidspunktet for vinhøsten, og landsbyens trommeslager besidder den øverste magt. Han er den eneste, der kan give ordrer og administrere retfærdighed. Organisatorerne fandt ud af, at landsbytrommeslagere har en national organisation, og at de mødes regelmæssigt for at lære af hinanden. Projektlederne ønskede at forbedre formidlingen ved at indsamle de mest værdifulde taler og ordsprog og fik hjælp af landsbyens trommeslager til at udføre opgaven. Initiativet mislykkedes, fordi det landsbyens trommeslager gør, er baseret på individuel talent og meget improvisation. Denne kultur spredes fra mund til mund, og ikke meget findes skriftligt. Landsbyens trommeslager anses altså for mere eller mindre at besidde en "forretningshemmelighed", som ikke bliver offentliggjort.

Et andet initiativ vedrørte et af de bedste sigøjnerbands i nabolaget. Sigøjnerbands har et udtømmelig repertoire og kan spontant spille enhver slags musik, som bliver efterspurgt. Planerne var at udarbejde et repertoire af sange med hjælp af musikeksperter og at indspille en liveoptræden på CD med sange,

der er relevante for vinfestivaler. Målet var at skabe et repertoire af høj kvalitet , som andre bands kunne spille eller kunne anvende som baggrundsmusik til levende sang. Planen mislykkedes imidlertid af forskellige årsager.

Danmark

KSD fandt, at det var meget vanskeligt at samle kultur guiderne til et tre-dages pilotkursus som planlagt. Det blev i stedet afholdt som et endags seminar og to mindre møder.

Den mængde penge, der kræves til at gennemføre de forskellige projekter, varierede, og det blev først klart under processen. Det ville være bedre, hvis økonomien var afklaret ved starten af hvert projekt.

UK

Voluntary Arts identificerede uforudsete problemer relativt tidligt i projektet og behandlede dem i håndbogen, som blev givet til potentielle kultur guider. Håndbogen omfattede spørgsmål som overholdelse af Voluntary Arts' eksisterende frivilligpolitikker, udgifter, fordringer, rejser, sundhed, sikkerhed, personlige grænser, fortrolighed, strafferegister, kontrol, databeskyttelse, forsikring og behandling af klager. Nogle af disse, såsom forsikringer, havde økonomiske konsekvenser, der ikke oprindeligt er taget i betragtning, og alle havde uforudsete konsekvenser.

“ Nogle gange føler jeg, at projektet var for åbent, så det var svært at fokusere på, hvad der var behov for. ”

**Kulturguide,
Torfaen, UK**

Af opståede uforudsete muligheder var brugen af radio og tv, hvor kulturguiderne byggede på det forhold, som Voluntary Arts har til BBC Radio Merseyside. På denne måde fik man kulturguidebudskabet ud til et meget bredere publikum. En af kulturguiderne havde desuden planer om at lave en videopræsentation med forskellige former for kulturelle aktiviteter, der vil være til nytte for kulturguider over hele Storbritannien. Videoen vil blive brugt i diskussioner med grupper af slutbrugere med det formål at udforske, hvad deres begrundelse er for ikke at have deltaget i forskellige aktiviteter og til at tilskynde dem til at deltage i kreative kulturelle aktiviteter med støtte fra kulturguiderne.

Slovenien

JSKD opdagede i løbet af projektet en række vigtige punkter, som det ikke havde værdsat fuldt ud i begyndelsen:

- Det er vigtigt i starten at finde gode og pålidelige partnere, der kan være med til at gennemføre projektet, og præcisere opgaverne, således at hver af partnerne præcist ved, hvilken opgaver man er ansvarlig for.
- Det næstvigtigste for gennemførelsen af projektet er udarbejdelsen af gode præsentationer af projektet til forskellige målgrupper.
- Arrangører bør gøre en ekstra indsats for at opbygge et godt arbejdsklima mellem alle medlemmer af det lokale team (kulturelle arrangører, frivillige - både sociale, kulturelle m.fl.)

- Det er vigtigt at sikre, at de frivillige anerkender deres arbejde som lige så værdifuld (og måske mere) som andres. Folk skal behandles med respekt, uanset hvad deres grund til frivilligt arbejde er. Kulturarrangørerne bør anerkende projektet som en mulighed, ikke som et unødvendigt arbejde.

Evaluering

Det var vigtigt at indsamle information om konsekvenserne af projektet, både for at kunne melde tilbage til finansieringskilderne, og for at kunne formidle informationsmaterialer til fremtidige kulturguideprojekter.

Ungarn

MNT følte, at den systematiske planlægning og tilrettelæggelse samt inddragelse af nye kulturelle og kunstneriske elementer i det sædvanlige program og det at være en del af et europæisk projekt havde en stor effekt. Bestræbelser på at skabe lokale og internationale sammenhænge, følte projektgruppen, var lykkedes. Bevidstheden om den kulturelle historie blev en del af den lokale identitet. Tidligere plejede vinfestivalerne for mange mennesker at være en mulighed for overdrevent drikkeri og spisning af gratis snacks.

Modsat:

Kulturpas, der anvendes i projektet i Danmark

KULTURPAS

Kulturelt Samråd Køge

TURPAS

Kulturelt Samråd Køge

At være en del af projektet betød nye og varige minder for lokalsamfundet, og mange fra den lokale befolkning blev involveret i kulturelle og kunstneriske aktiviteter. Det er sædvane, at vinproceSSIONEN og den ledsagende vinsmagning bruges i evalueringen af de vine, der produceres af forskellige landsbyer og vinproducenter. Denne gang var en "prøvesmagning" af de kulturelle aktiviteter også et tilbud. Og som man siger, "jo mere mennesket får, jo mere ønsker det" - det vil sige, at kulturelle og kunstneriske bidrag bliver forventet fremover. En begivenhed, der hæver lokalsamfundet bevidsthed, er noget, der skal videreføres.

Danmark

I begge de deltagende kommuner blev der omdelt et spørgeskema, og børnene og lærerne fik forskellige frister til at reagere. Svarene var overvejende positive og førte til det resultat, at begge kommuner vil fortsætte projektet i 2015 - 2016.

Pilotprojektet blev drøftet på et ledelsesmøde på skolerne, der gerne vil se, at projektet fortsætter - for eksempel med udgivelse af et katalog, hvor børnene kan vælge forskellige aktiviteter.

Med hensyn til evalueringer af skolernes feedback på projektet var de for det meste positive. Først og fremmest blev de frivilliges engagement bemærket, og der var stor ros til deres store viden om de ting, de præsenterede børnene for.

Men skolerne ønskede også mere klarhed om de forventninger, der er til lærere og foreninger samt om, hvor meget tid de frivillige bliver bedt om at afsætte til projektet. Lærerne rapporterede, at de har brugt mellem 25 og 45 timer på projektet.

UK

“ Vi vil gerne udvide målene for projektet, og vi opfordrer deltagerne til at blive mere engagerede i en bestemt organisation. Vi har virkelig sat pris på kulturguiderollen, men jeg føler, at de skal være bedre integreret i strukturen i en bestemt organisation og mere involveret i at opbygge kendskab til partnerorganisationer og kulturelle aktiviteter i deres lokalområde. ”

**Lokal medarbejder
i Wrexham, UK**

Som i Danmark brugte Voluntary Arts et spørgeskema for at fastslå virkningen på slutbrugerne, kulturguiderne og de lokale teammedlemmer. Resultaterne var overvejende positive, og alle fire regioner planlægger at fortsætte med at støtte kulturguiderne ud over det finansierede projekt.

Slovenien

JSKD evaluerede effekten af og reaktioner på projektet på de lokale teammøder og har også modtaget mange opkald fra folk, der fortalte om, hvor positivt det var at opleve en kulturel begivenhed eller en workshop. De fik en masse af opkald fra slutbrugere, der udtrykte deres ønske om at fortsætte med workshops eller deltage i en anden begivenhed.

Mens slutbrugernes svar var særdeles positive, havde de lokale teammedlemmer og frivillige til tider mere blandede følelser. På den ene side identificerede de sig med projektet og erkendte den positive indvirkning, det havde på slutbrugerne, samt anerkendte projektet som en mulighed for amatørkunsten og den frivillige

kultur. På den anden side blev nogle af dem skuffede over den dårlige reaktion hos beslutningstagere. Det gjaldt især i de tilfælde, hvor de ønskede at fortsætte med programmet, men ikke har været i stand til at få yderligere midler.

Holland

Kunst er et stærkt værktøj, når mennesker skal styrkes og gives andre forventninger og erfaringer. Arbejdet med kulturguiderne havde en positiv indvirkning på slutbrugerne og viste dem måder, hvorpå de kunne deltage i det sociale liv.

I Holland var der en stor diskussion om det inkluderende samfund, da regeringen skar i budgetterne og fralagde sig ansvaret på nogle velfærdsområder. Borgerne skulle efter dens mening selv løse deres problemer, ikke samfundet eller regeringer. Kunsten er ude i et stormvejr og diskussioner om legitimitet, effekter og resultater bliver holdt op imod økonomiske og finansielle værdier.

Antallet af marginaliserede mennesker med et stort behov for støtte vokser hurtigt, og ekstra arbejde er nødvendig for at undgå at miste disse grupper eller efterlade dem ude af stand til at deltage i samfundet. Denne måde at arbejde med bidrag fra frivillige kulturguider på, synes at udfylde dette behov. Spørgsmålet er, på hvilken måde den professionelle kunstner og kulturguiderne kan samarbejde, så begge gruppers effekt bliver optimal, samtidig med, at de hjælper hinanden i arbejdet.

“Kulturguiderne mindede os om netværk og samarbejde med udsatte grupper i vores omgivelser. Siden da har vi konstant samarbejdet med nogle af de grupper - hovedsageligt inden for kunst. Udsatte grupper blev involveret i kulturelle arrangementer og kurser med stor succes, hvilket er et godt tegn til at fortsætte. Nu er det nødvendigt at foretage sådanne handlinger i andre kulturinstitutioner.”

Petra Paravan,
Kultuguide,
Nova Gorica, Slovenien

Modsat:
Kulturguideprojekt i
Slovenien

Projektets effekt

Dette projekt har i mange tilfælde haft en varig effekt på alle de involverede interessenter, på slutbrugerne og kulturguiderne, på de lokale teams og partnerorganisationerne samt på de lokalsamfund, hvor aktiviteterne fandt sted.

Slutbrugere

I Danmark er børn fra kommunerne Halsnæs og Køge nu mere bevidste om kunsten og kulturarven i de kulturelle foreninger, og deres bedsteforældre er mere bevidste om, hvilken slags kulturelle aktiviteter, deres børnebørn deltager i. Forhåbentlig vil de fortsætte deres rejse sammen.

I Storbritannien har de slutbrugere, der har nydt godt af projektet, fået et væld af nye oplevelser og muligheder for social interaktion og voksende horisonter. Voluntary Arts vil fortsætte med at være i kontakt med dem gennem de lokale teams og løbende overvåge deltagelsen og den deraf følgende positive indvirkning på deres velvære.

I Slovenien har de fleste slutbrugere beskrevet oplevelsen som positiv. For mange af dem var det nye erfaringer, og de oplevede den kreative proces for første gang. I de projekter, der vil fortsætte i fremtiden, vil dette give en god mulighed for at påvirke deres personlige vækst og livskvalitet.

I Holland håber LKCA, at slutbrugernes entusiasme og deres personlige empowerment bliver opfanget af de lokale organisationer, så mulighederne for deltagelse bliver øget.

I Ungarn betragter mange mennesker vintfestivaler som attraktive begivenheder, de kan være tilskuere til. I forbindelse med de nye bidragsydere, der har været involveret, føler de et ejerskab af begivenhederne, og det har øget den fælles bevidsthed og samhørighed i lokalsamfundet.

“ Frivilligt arbejde er et svært spørgsmål. En masse arbejde i amatørkunsten sker på frivillig basis, fordi der er en engageret person, der gør noget for det amatørkunstneriske fællesskab. Mange gange har vi ikke kaldt dette arbejde "frivilligt". Men det er vigtigt at understrege, at disse mennesker arbejder for fællesskabet. ”

**Lokal medarbejder i
Mindszentkállya, Ungarn**

Frivillige kulturguider

I Storbritannien har frivillige kulturguider fået mange erfaringer og er blevet meget knyttet til rollen. Voluntary Arts og nogle af de andre organisationer i de lokale teams har forpligtet sig til fortsat at støtte de frivillige og at give dem mulighed for at udforske mulighederne med en mere afslappet tidshorisont. Nogle af kulturguiderne kommer selv fra marginaliserede grupper, og der er tegn på, at også de har fået det bedre ved at beskæftige sig med projektet. Nogle ønsker at gå videre med en kulturel karriere i lokalsamfundet, så projektet har ydermere givet dem jobmuligheder.

I Slovenien har kulturguiderne været meget dedikeret og meget aktive i løbet af projektet, også fordi fire af dem allerede arbejdede på det kulturelle område. Men ikke alle har været entusiastiske. Sommetider har de følt, at de frivilligt arbejdede for noget, de mente, der burde betales for. Men for det meste har de færdiggjort projektet med en positiv følelse af, at de har bidraget til livskvaliteten for marginaliserede grupper.

I Holland har de fleste af kulturguiderne haft en positiv erfaring med at arbejde med slutbrugere og opnået erfaring gennem direkte kontakt med marginaliserede grupper. De har fået en stærkere social bevidsthed og har set, hvordan kunsten kan være med til at styrke mennesker og gøre forbindelsen mellem mennesker lettere.

I Ungarn er folk stolte af at bidrage som frivillige. Det øger deres

kulturni
vodič

selvtillid og styrker deres følelse af at tilhøre et fællesskab. Forhåbentlig vil det være lettere at inddrage dem i kulturelle og kunstneriske aktiviteter i fremtiden.

I Danmark vil medlemmerne af de 16 kulturelle foreninger i kommunerne Halsnæs og Køge (i alt ca. 50 personer) uden tvivl for fremtiden blive mere bevidste om, hvordan deres aktiviteter i de kulturelle foreninger påvirker børnene og samfundet, og de vil forhåbentlig være mere åbne med hensyn til samarbejdet.

Lokale teams og organisationer

I Slovenien har de lokale organisationer og ledere identificeret sig med projektet og set det som en mulighed for at få nye målgrupper, for at få ekstra støtte og hjælp fra frivillige og for at gøre amatørkunsten mere synlig og socialt anerkendt. Men nogle gange har de stødt på forhindringer, såsom manglende forståelse fra de lokale myndigheders side, især de tilfælde, hvor de har ansøgt om ekstra midler til at fortsætte med programmet. Så fortsættelsen er usikker.

I Holland har de lokale organisationer og ledere lært at finde frem til og oprette forbindelse til nye lokale partnere, og de har lært, at investeringen i frivillige kan hjælpe dem til overlevelse. Arbejdet med et stærkt team af frivillige giver en større interesse i samfundet og forstørker det sociale engagement i organisationen.

Modsat:

Kulturguide fra Slovenien

I Ungarn betød det bilaterale studiebesøg i programmet en styrkelse af betydningen af den lokale amatørkunst og de kunstneriske aktiviteter for de lokale teams. Erfaringerne fra besøget er på dagsordenen for det videre arbejde.

I Danmark vil kommunerne, de kulturelle samråd i Halsnæs og Køge, de lokale kulturelle foreninger, skoleforvaltningen, kulturforvaltningen, alle skolerne, skoleledere, lærere, presse og lokal-tv være mere opmærksomme på de muligheder, der er, for at deltage i aktiviteter på kultur- og kulturarvsområdet i kommunerne. Der er også en større bevidsthed om, hvad aktiviteterne i de kulturelle foreninger betyder for børn og for samfundet.

I Storbritannien var der blandede følelser i nogle af de lokale teams, især i Wales, hvor fremskridtene var langsommere end i England. De fortsætter dog med at være positive over for begrebet kulturguider, og VoluntaryArts vil fortsat arbejde med dem, dele ressourcer med dem og fremme gensidig støtte i brugen af frivillige som kulturelle facilitatorer.

Partnerorganisationerne

I Holland lærte LKCA, at tiden og ejerskabet er vigtige aspekter af et nyt projekt, og at de frivillige er vigtige for organisationerne, og at organisationerne kæmper for at implementere frivillige på en god måde. LKCA har langt overskredet de tildelte antal arbejdstimer for at deltage i et sådant europæisk projekt, der er et udfordrende job.

“*Jeg tror, der stadig er en masse arbejde at gøre for at genopdrage folk til at forstå, at de har et bidrag at yde til kunst uanset deres kunsterfaring, at det er nødvendigt, at forskellige slags mennesker med forskellige liv, færdigheder og faglig viden støtter en organisation og giver den den bedste chance for at lykkes og blive bæredygtige.*”

**Lokal medarbejder
i Torfaen, UK**

At styre projektet på en god måde, at have fokus på muligheder og at træffe valg i en tidligere fase, er alle vigtige ting. Det fungerede ikke med alle partnere og slutbrugere, og alligevel ved de, at der er et stigende behov for projekter rettet mod arbejdsmigranter. De har bare brug for at gøre det på en anden måde. Så projektet skabte også udfordringer for fremtidige projekter! Og sidst men ikke mindst, og de ved det allerede, men har set det igen: Kunst og kultur er i stand til at forbinde og at "empower" folk.

I Danmark er KSD blevet endnu mere bevidste om, hvad aktiviteterne i de kulturelle foreninger kan betyde for børn og for samfundet, og man vil fortsætte med at arbejde med skoleprojektet. Man vil også implementere kulturguideideen i landsforeningens strategi og også for fremtiden arbejde med marginaliserede grupper, hvilket man allerede nu har fået midler til.

I Storbritannien har Voluntary Arts lært en masse ved at have denne form for projekt, især når man har et projekt med en relativt kort tidshorisont, skal man være meget velorganiseret og have et godt samarbejde. I England fik projektet en god start, da Voluntary Arts arbejdede med troværdige partnere, der allerede havde adgang til frivillige og relevante grupper af slutbrugere. De udvidede også deres begrænsede kapacitet ved at overdrage forvaltningen af kulturguideerne til en ledende partner i det lokale team. I Wales havde Voluntary Arts en mere åben tilgang til projektet, idet det blev brugt til at udvikle nye partnerskaber og engagere nye folk til frivilligt arbejde. Det var folk, der havde deres egne ideer om, hvordan de gerne ville have projektet at udfolde sig.

Begge tilgange og kontrasten mellem dem gav en masse læring, men det var i England, at Voluntary Arts opnåede størst virkning for slutbrugerne i den tid, der var til rådighed.

I april 2015 blev Voluntary Arts bestilt af et kunstcenter i Cardiff til at levere et kulturguideprojekt, der skulle få flere lokale folk til at deltage i centrets tilbud. Voluntary Arts var i stand til at udnytte, hvad den havde lært af det europæiske projekt og leverede et kulturguideprojekt, som i fremtiden også kan "bestilles" af andre kulturelle organisationer med Voluntary Arts som specialist i facilitering. Voluntary Arts er også forpligtet til at fortsætte de fire eksisterende kulturguideprojekter på et begrænset grundlag, dvs. ved hjælp af egne midler.

I Slovenien har øget adgang til kulturelle goder for udsatte grupper en positiv social virkning i form af social samhørighed, interkulturel dialog, accept af forskelle osv. JSKD mener, at de projekter, der gennemføres, har indvirkning på enkeltpersoner i form af personlig vækst og større selvstændighed, og at deltagerne udvikler en følelse af at være til gavn for samfundet, som vil give dem mulighed for at have mere kvalitetstid og tilføre deres liv mere kvalitet.

JSKD er en organisation, der er hovedansvarlig for amatørkulturen i Slovenien. Dette projekt viser den større sociale betydning af en aktivitet, der ikke er beregnet til en snæver kreds af interesserede publikummer og kunstnere. Deltagerne fik nye færdigheder, lærte om de bedste praksisser i andre lande, og etablerede kontakter med deltagere og institutioner.

“Projektet har styrket mine positive tanker om frivilligt arbejde og givet mulighed for, at flere frivillige engagerer sig i vores organisation og støtter vores arbejde. Det er dejligt at have adgang til feedback og rådgivning fra frivillige, dem ser jeg som meget værdifulde "kritiske venner" for vores arbejde.”

**Lokal medarbejder i
Medway, UK**

Faktum er, at hvis marginaliserede grupper er mindre involverede i det sociale liv, betyder det, at enkeltpersoner tilhørende disse grupper står over for et reduceret selvværd og en manglende selvtillid, og derfor trækker de sig væk fra det sociale liv. Denne negative spiral påvirker ikke kun kvaliteten af deres (sociale) liv, men reducerer også deres kompetence og dermed deres økonomiske potentiale. Kulturguideprojektet gør det muligt for deltagerne at få ny viden ved at hjælpe dem med at gøre deltagelse lettere eller måske endda være medskabere af de kulturelle tilbud, få dem til at tilegne sig nye færdigheder og kompetencer, give dem social bekræftelse og øget selvværd og gøre dem bevidste om den betydning, den enkelte har for medskabelse i det moderne samfund.

Hvad har vi lært?

På tværs af de fem pilotprojekter er en stor viden om, hvordan man leder denne form for projekter blevet genereret, og det følgende afsnit skitserer nogle af de praksiserfaringer, der er blevet erhvervet.

Det er håbet, at denne læring vil være nyttig for andre europæiske organisationer, der overvejer at udvikle lokale kulturguideprojekter.

Hvad gik godt generelt?

- Projektet fik masser af medieopmærksomhed, da det er en ny tilgang, og også til dels fordi kurset blev gennemført i en underudviklet del af Goriška regionen (Slovenien).
- De frivillige og lokale teammedlemmer, der var involverede, fik indsigt i områder, der normalt ikke falder inden for kulturområdet (Slovenien).
- Deltagelsen og resultaterne var gode i alle de tilfælde, hvor lederne af sociale institutioner havde positive holdninger til kultur og kreativitet (Slovenien).
- Organisationernes oplevelser med frivillige (sundhedsorganisationer og museer) gav dem mulighed for at opgradere inddragelsen af frivillige i deres organisation og på den måde finde nye målgrupper (Holland).
- I projektet med den psykiatriske gruppe, udviklede motivationen fra to festivaler en stærk lyst til at gå videre med arbejder. Formålet med at præsentere kunstværker offentligt virkede meget godt (Holland).
- Ideen om at fokusere på børn og unges deltagelse i kunst og kulturarv faldt heldigt sammen med en ny skolereform, hvor et af målene er et bredere samarbejde mellem skoler og lokalsamfund, herunder foreninger inden for amatørkunst og det frivillige kulturelle område (Danmark).

“Seminaret har været vigtigt, også fordi vi nu kan sætte ansigt på hinanden

**Kulturguide,
Køge, Denmark**”

Hvad kan gøres bedre næste gang?

- Tidsrammen var ganske begrænset, så vi ville planlægge med en længere tidsramme (UK).
- Engagere frivillige i en helt ny opgave er en krævende aktivitet for en kulturmedarbejder. Det kræver en længere periode at sætte sig ind i sagerne. I nogle tilfælde tøvede vi i for lang tid og brugte meget tid på at gennemgå metoden. Fokus kunne have været mere på planlægning, overvågning og support af lederne i deres søgen efter lokale netværk og samarbejdspartnere. Samtidig kunne LKCA have fokuseret på et mindre antal projekter. I stedet for at begynde med seks, ville to eller tre have været bedre, så man kunne have givet den nødvendige støtte og stimulering (Holland).
- Udveksling af erfaringer mellem de forskellige steder i de forskellige faser af projektet ville have været stimulerende og ville have hjulpet til lærerig oplevelse for de frivillige og for den lokale ledelse (Holland).
- Hovedformålet med projektet var en berigelse af det kunstneriske og kulturelle indhold i lokalsamfundets traditioner. Der er mange grunde til forringelsen af den kulturelle og kunstneriske kvalitet i vores forbrugersamfund, og denne proces har stået på i årtier. Det er ikke muligt at genoprette en passende kvalitet i den kulturelle praksis og udvide deltagelsen på samme tid - især ikke blandt folk med lav uddannelse. Dette kan kun blive resultatet af en længere proces, der tager mange år (Ungarn).
- Oplysninger om socialt marginaliserede gruppers manglende

deltagelse i kunst og kultur, bør gives til nøglepersoner. Ligeledes oplysninger om fordelene for samfundet ved deltagelse i kunst og kultur (Ungarn).

- Vi vil sikre, at der bliver skabt positive forventninger mellem de involverede (Danmark).
- På grund af det store antal lokale grupper, var der en masse arbejde med koordinering og rådgivning ved forberedelsen af programmet. Det ville have været bedre at have fokuseret på et mindre antal projekter - tre eller fire i stedet for syv (Slovenien).
- Da de lokale grupper er fra tre slovenske regioner (Gorizia, Steiermark og Central Slovenien), resulterede dette i nogle yderligere vanskeligheder i koordinering af projektet. For fremtiden vil det være bedre at fokusere på én region, som gør det muligt at samarbejde bedre i det lokale team og også mellem de forskellige lokale teams. Det ville også tilskynde de lokale teams til at bistå hinanden (Slovenien).
- Kulturguideprogrammet bør være mere kendt og præsenteres som en mulighed for flere lokalsamfund (Slovenien).
- Mange af arrangørerne har brug for mere støtte og bistand, når projektet skal præsenteres for beslutningstagerne for på den måde at få mere anerkendelse og også økonomisk støtte for at sikre en bedre bæredygtighed (Slovenien).

Lokale teams - hvad gik godt?

- De fleste af de gennemførte projekter blev meget vel modtaget af målgruppen, arrangørerne og de frivillige i projekterne. Det er helt sikker et resultat af teamwork og en stor grad af initiativ og

“ Hvis vi havde haft mulighed for at arbejde med en projektfacilitator i en længere periode, tror jeg, at vi ville have været i stand til at nå et stort antal nye frivillige og finde effektive måder at dele ressourcer og frivilligt arbejdskraft på. ”

**Lokal medarbejder
i Medway, UK**

engagement for hver partner, hvad angår planlægning og udførelse (Slovenien).

- JSKD besøgte alle lokale teams for at opstille et optimalt arbejdsprogram for hvert hold, og deltog i flere møder med beslutningstagere i lokalsamfundene (Slovenien).
- Holdene blev støttet med information og vejledning, JSKD distribuerede alle mediersvar og pressemeddelelser for at motivere og fremme arbejdet i de lokale teams (Slovenien).
- En masse af de lokale teammedlemmer greb muligheden for at arbejde med frivillige og på denne måde komme i kontakt med nye målgrupper (Slovenien).
- Når man arbejdede i en lille gruppe, gav det mulighed for fleksibilitet og tilpasningsevne (UK).
- Under lokale møder og diskussioner blev det klart, hvem der var de mest aktive teammedlemmer og mest klar til at bidrage (Ungarn).
- Ved at bringe de lokale teams sammen sparede vi ressourcer og tillod medlemmerne at støtte hinanden gennem udveksling af oplysninger (UK).
- Der blev udvekslet erfaringer og meninger, og der blev formuleret forslag (Ungarn).
- De lokale kulturelle samråd var meget ivrige efter at deltage i de lokale teams, og de lavede en stor del af forberedelserne selv. Det gav dem en stor følelse af ejerskab til projektet (Danmark).
- Det var til stor hjælp, at de lokale kulturelle samråd og deres kulturelle medlemsforeninger allerede var der (Danmark).
- Det var vigtigt, at de lokale kulturelle samråd selv organiserede pilotprojektet, inviterede medlemsforeningerne til møder og

orienterede dem om fremskridt (Danmark).

- Det var vigtigt, at de lokale kulturelle samråd kontaktede skolenforvaltningerne og skolerne for at lave aftaler med dem (Danmark).
- Inddragelse af kunstnere gjorde det mere realistisk og tydeligt at se, hvad kunst kan inspirere og provokere til (Holland).
- De interne møder var inspirerende øjeblikke med hensyn til gensidig læring af erfaringer og med hensyn til at gøre lederne bevidste om deres rolle i processen (Holland).
- LKCA besøgte projekter og interne møder for at besvare spørgsmål, hjælpe ledere og informere dem om fremskridtene på europæisk plan (Holland).

“*Jeg føler, at jeg har fået mere selvtilid og føler mig mere tryk ved at facilitere flere aktiviteter.*”

**Kulturguide,
St Helens, UK**

Lokale partnerskab teams - hvad kunne blive bedre?

- Man bør afsætte mere tid og støtte til det lokale team i forhold til at etablere et nyt lokalt netværk af kultur-, velfærds- og frivilligorganisationer. Lokale partnere har brug for at udvikle færdigheder for at gøre netværket funktionsdygtigt (Slovenien).
- Der kunne have været lagt mere vægt på betydningen af et stærkt ejerskab og en fælles følelse af interesse og ansvar på lokalt plan (Slovenien).
- Projektets koncept og metode skal defineres tidligere, så de lokale partnere ville få mere tid til at forberede et konkret program og gøre det lettere at præsentere det for andre partnere (Slovenien).
- Kulturarrangørerne bør i højere grad anerkende kulturguide-

- projektet som en mulighed for amatørkunsten (Slovenien).
- Rammerne for hver opgave bør forberedes mere omhyggeligt, og tidsplanen for møderne bør være mere præcis (Slovenien).
 - Nogle gange kan der mangle kommunikation mellem forskellige organisationer, og de kan have forskellige forventninger til udfaldet af programmet (Slovenien).
 - I starten oplevede en masse lokale teams projektet som en ekstra opgave, som noget, de skulle gøre ud over deres almindelige arbejde (Slovenien).
 - Det er vigtigt at inddrage lokale nøglepersoner, der allerede har haft succes med at samarbejde med lokale teams (Ungarn).
 - Der bør udarbejdes strukturerede, systematiske planer - herunder forventede resultater - forud for uformelle drøftelser (Ungarn).
 - Organisatoriske problemstillinger og kultur- eller kunstrelaterede spørgsmål skal mere tydeligt adskilles i planlægningsfasen (Ungarn).
 - De lokale grupper var positive over for kulturguideprojektet, og i princippet var de ivrige efter at blive inddraget. Men der var fortsat problemer i forsøget på at afholde regelmæssige møder med gruppen, da alle medlemmer havde begrænset tid, og det var svært at finde mødedatoer og tidspunkter, der passede alle. Som et resultat af dette, var kun få af de lokale gruppemøder med deltagelse af alle medlemmer, så en betydelig mængde arbejde blev også udført via mails (UK).
 - Medlemmerne af det lokale team havde alle presserende sager i deres egne organisationer, hvilket betød, at nogle af de planlagte aktiviteter ikke kunne finde sted (UK).

- De fleste af de organisationer, der var repræsenteret i de lokale teams var i en overgangsperiode på grund af store ændringer i den kulturelle sektor i Holland. Involveringen i kulturguideprojektet kunne muligvis afbøde budgetnedskæringer, som organisationerne har måttet kæmpe med. Men den ekstra tid, der gik med at bistå kultur guiderne, var ikke forudset alle steder. At vurdere mere klart hvor megen tid, investering og opgavefordeling for en deltagende organisation betød, ville have hjulpet, men det er svært at forudse de interne problemer i en organisation (Holland).
- LKCA kunne have været mere udholdende i søgningen efter en partnerorganisation, der arbejdede med indvandrere (Holland).
- Ledernes og de frivilliges opgaver og arbejde skulle have været klarlagt ved start af pilotprojektet. Først bagefter gik det op for os, at ikke alle havde en klar forståelse af det næste trin (Holland).
- Det lokale team kunne have været bedre informeret om introduktionen til kultur guiderne og evalueringsfasen (Danmark).

Rekruttering af frivillige kultur guider - hvad gik godt?

- Det var meget nemmere at arbejde med partnere, der allerede havde en gruppe af frivillige, hvorfra kultur guiderne kunne rekrutteres (UK).

“ Projektet bidrog også til at styrke forbindelserne mellem de deltagende organisationer. ”

**Lokal medarbejder
i Medway, UK**

- Udgivelsen af en håndbog for kulturguidere fungerede godt (UK).
- Sammen med forskellige sundheds- og sikkerhedsspørgsmål, der er beskrevet i håndbogen, blev vurderingen af de grundlæggende risici gennemgået sammen med kulturguiderne som en del af deres introduktion for at kontrollere, at deres hjemmearbejds miljø var sikkert. Kulturguiderne fik også mailadresser og mobiltelefoner, så de kunne holde deres personlige oplysninger fortrolige. Som en del af deres introduktion, blev kulturguiderne også spurgt, om de havde nogen særlige behov eller spørgsmål, som de måske havde brug for støtte til (UK).
- At give kulturguiderne en følelse af identitet ved at have t-shirts med tekst på samt nøglesnore med påtrykt tekst syntes at fungere godt i forhold til rollens status (UK).
- Valg af partnere, der allerede havde oplevet at rekruttere frivillige, gjorde det nemmere og mere effektivt (Holland).
- Den måde, som projektet blev annonceret på nationalt, motiverede både organisationer og frivillige til at deltage. At være en del af et europæisk projekt og bevægelse gav en ekstra motivation (Holland).
- De kulturelle organisationer arbejder i nogle tilfælde allerede med frivillige, så det gjorde tingene lidt lettere (Slovenien).
- Det blev demokratisk besluttet, at medlemsforeninger i de lokale kulturelle samråd ville deltage i kulturguideprojektet. Dette gav større ejerskab over det (Danmark).

Rekruttering af frivillige kulturguider - hvad kunne blive bedre?

- Ved brug af offentlige reklamer i rekrutteringen kulturguider, skal man være forberedt på et langsomt svar, da det er besværligt at kommunikere gennem en simpel annonce (UK).
- Frivillige kunne have været bedre informeret om deres mulige opgaver og ansvar (Holland).
- Kulturguidernes særlige status i forhold til "normale" frivillige kunne have været fremhævet (Holland).
- En udvælgelsesprocedure og/eller jobsamtale samt en slags kontrakt kunne have hjulpet til at holde de frivillige fast i længere tid (Holland).
- Et team af frivillige (4-6) betyder moral, entusiasme og muligheder for at håndtere tab af én frivillig, der får et job (Holland).
- Flere frivillige skal være engagerede i hinandens lokale teams for at undgå problemer med gennemførelsen af programmet, når en frivillig af forskellige årsager ikke længere kan deltage i et projekt (Slovenien).
- Næsten alle frivillige, der deltog i projekter, var unge mennesker - enten studerende eller unge arbejdsløse. Derfor kunne de i nogle tilfælde ikke længere deltage i programmet, enten på grund af studieforpligtelser eller flytning, eller hvis de fik et job (Slovenien).
- Projektet ville have nydt godt af mere tid til at beskrive over for de deltagende, hvad det drejede sig om, og en bedre beskrivelse af kulturguidernes rolle (Danmark).

“Jeg kan bedre forstå kunsten, fordi jeg har været aktiv i den.”

*Et barn fra
Halsnæs, Danmark*

- Vi var ikke forberedt på det faktum, at så mange ville deltage som kulturguidere. Det betød, at ikke alle havde deltaget i de forberedende møder, og at vi ikke kender navnene på dem alle (Danmark).
- Kredsen af erfarne frivillige kunne udvides med inddragelse af nye målgrupper (f.eks. unge). Unge deltager i vinfestivalerne, men mest som medlemmer af de deltagende familier. De fleste af deltagerne er midaldrende eller ældre (Ungarn).
- Man kunne annoncere en konkurrence, hvor man uddelte priser til de mest succesfulde frivillige. Det vil tiltrække flere deltagere. Det ville være ønskeligt for de kunstneriske aktiviteter f.eks. kor eller dansegrupper (Ungarn).
- Ved at bruge kommunale midler, kunne de frivillige tilbydes folkedragter, og begivenheden kunne foreviges på fotos (Ungarn).

Pilotkursus og anden uddannelse - hvad gik godt?

- Pilotkurset byggede en holdånd for lokale teammedlemmer og frivillige ved starten af projektet. Derved kom folk til at kende hinanden og identificerede sig lettere med projektet (Slovenien).
- Deltagernes konklusioner og indtryk var positive. I den sidste del af seminaret udviklede de planer om at gennemføre projektaktiviteter på deres egen egn i efteråret. JSKD oprettede også en gruppe på Facebook for at informere om planerne (Slovenien).

- Der var stor begejstring for pilotkurset, som gav deltagerne en stærk fornemmelse for mulighederne i projektet og gjort dem mere bevidste om den styrke og de muligheder, kunsten og kulturen kan have på marginaliserede grupper (Holland).
- Seminaret har været afgørende for arbejdet, og vi havde mulighed for at sætte ansigt på hinanden og diskutere rammerne for det fremtidige samarbejde (Danmark).
- Mange lærte interessante nye ting og fik erfaringer fra hinanden, hvilket var nøglen til succes for kurset. Der blev fremsat en række interessante og værdifulde forslag til genindførelse af visse ting - f.eks. at indvie den traditionelle drueklokke (Ungarn).
- Deltagerne var begejstrede og engagerede samt meget motiverede. Den lokale kulturelle bevidsthed blev forstærket, og den overbevisning, at den kulturelle bevidsthed bør udbredes i en langt bredere kreds, blev styrket (Ungarn).
- Etnografiske skatte fra tidligere årtier blev fundet og relevante eksperter blev kontaktet. Disse hjalp i den autentiske præsentation af deres oprindelse og de århundreder lange traditioner, som regionen har (Ungarn).

Pilotkursus og anden uddannelse - hvad kunne blive bedre?

- Deltagerne skal være informerede om og bedre forberedt på indholdet af projektet og tilskyndes til at arbejde mere med deres egne ideer på seminaret (Slovenien).

- Indhold bør indsnævres til at fokusere på at udvikle et praktisk program, der er egnet til deltager-specifikke lokale miljøer, og der bør ydes mere bistand til kulturrejseguidere for at finde lokale partnere (Slovenien).
- Der var ikke tid nok på kurset og i opfølgningen for deltagerne til at få et klart billede af, hvilken tjeneste kultur guiderne er, så resultaterne af de gennemførte projekter varierer, både med hensyn til mængde samt metodik (Slovenien).
- Læringsresultaterne skulle have været bedre formuleret af ledere og frivillige (Holland).
- Det primære seminar varede kun én dag, da det ikke var muligt at trække lærerne væk fra skolerne i tre dage. I stedet havde KSD flere møder med projektteamet samt forvaltningerne, hvilket faktisk viste sig at være en fordel (Danmark).

Ledelse og støtte af de frivillige kultur guider - hvad gik godt?

“Jeg tror, at der i fremtiden skal udvikles flere programmer til udsatte grupper, så de kan deltage mere i vores samfund. Det ville være rart!”

**Kulturguide,
Drenthe, Holland**

- Ved at have en betroet partner på det lokale team blev arbejdet med kultur guiderne reducerede for Voluntary Arts. Omvendt blev de kultur guider, som Voluntary Arts selv ledede, tættere integreret i organisationen, og de vil fortsat være aktive (UK).
- Kulturarrangørerne bør være mere opmærksomme på, at frivillige kan have brug for lidt ekstra støtte til at udføre opgaverne (Slovenien).

- De lokale kulturelle samråd (lokale teams) havde kontakt og møder med kulturguiderne undervejs, men kulturguiderne var for det meste meget selvstændige i deres måde at arbejde på (Danmark).

Ledelse og støtte af frivillige kulturguider - hvad kunne blive bedre?

- Rollen som frivillig bør defineres mere tydelig, da en kulturarrangør i nogle tilfælde overtog opgaver som frivillig (Slovenien).
- Kulturguidernes afhængighed af støtte fra deres ledere er bekymrende, og mere regelmæssig direkte kontakt med kulturguiderne i deres arbejde med slutbrugerne ville have fungeret bedre og genereret hurtigere resultater. I nogle tilfælde var den frivilliges entusiasme større end den kulturelle leders. Dog blev lederen mere engageret, lige så snart han oplevede kulturguidernes resultater (Holland).
- Kulturguiderne kunne gives et mere detaljeret mandat og en klarere fordeling af opgaverne (Holland).
- Pilotarbejdet kunne have været fulgt og støttet mere regelmæssigt. Nogle gange kunne en måned gå uden viden om, hvilke fremskridt, der var gjort (Holland).
- Vær opmærksom på muligheden af, at kulturguider, som er frivillige, fordi de har fri tid på grund af arbejdsløshed, meget vel kan være nødt til at stoppe kulturguidearbejdet, hvis de får et arbejde (UK).

“ Jeg indser nu, at det er svært at få offentligheden til at være opmærksom på bestemte kulturelle aktiviteter i deres område. ”

Kultuguide, Tofaen, UK

- Let muligheder for at nye kulturguidegrupper kan socialisere uden for møderne som en slags teambuildingaktivitet (UK).
- Det bør tages i betragtning, at den frivilliges entusiasme undertiden er utilstrækkelig til fuldt ud at udføre de opgaver, man har foreslået og blev enige om. En professionel betalt ekspert er undertiden uundværlig (Ungarn).
- Som national partner bør man have mere viden om og vise mere påskønnelse over for kulturguiderne, end vi gjorde i KSD (Danmark).

Nå slutbrugerne - hvad gik godt?

- Det at have organisationer i det lokale team, der repræsenterede marginaliserede grupper, var en stor fordel, når kulturguiderne skulle i kontakt med forskellige grupper (UK).
- JSKD havde adgang til frivillige, der allerede var engageret i nogle sociale programmer, så de kendte allerede deres slutbrugere (Slovenien).
- I tilfælde, hvor helt ny målgruppe blev inddraget, var man begejstret over den opmærksomhed, der blev givet dem. Der var også god respons i de tilfælde, hvor det lokale hold samarbejdede tæt med slutbrugere. Det gav dem følelsen af, at de arbejdede sammen og havde brug for hinanden (Slovenien).
- Det var nemt at komme i kontakt med børn, fordi de kunne nås gennem skoler og lærere (Danmark).
- Det var interessant for børnene at beskæftige sig med noget helt andet, end de var vant til, og til at knytte tiden i skole sammen med kunst og kultur i samfundet (Danmark).

- Der blev samlet og tilbudt objekter hos folk, der normalt ikke ville være involveret i det forberedende arbejde forud for begivenheden. Dette gav også en omtale, der mobiliserede nye deltagere (Ungarn).
- Traditionelt blev dato og program for vinfestivaler spredt fra mund til mund. Denne gang blev der produceret flotte invitationskort, der gav information om arrangementet. Dette øgede begivenhedens prestige (Ungarn).

At nå slutbrugerne - hvad kunne blive bedre?

- Selv om kulturguideprojektets formål er - på en fleksibel måde - at støtte folk i deres individuelle interesser i kreative kulturelle aktiviteter, er man i virkeligheden mere tilbøjelige til at engagere folk, hvis de deltager i en bestemt begivenhed. Individuelle slutbrugeres planer kan så imødekommes, når de bliver engageret i kulturguideprojektet, og kulturguiderne har en mulighed for at lære dem at kende og finde ud af deres interesser og behov for støtte (UK).
- For mange potentielle slutbrugere er der behov for en langsom og blid introduktion til at deltage i kreative kulturelle aktiviteter, herunder "smagsprøver" med forskellige kreative og kulturelle aktiviteter, hvor man har mulighed for at udforske ideen om at deltage gennem drøftelser i et forum, hvor de føler sig trygge og tillidsfulde, og hvor de har mulighed for at komme til at kende den enkelte kulturguide (UK).
- Ved personligt at kontakte potentielle slutbrugere (fx via grupper, de er allerede involveret i) er der mere sandsynlighed

“Kulturguiden var yderst engageret, så vi blev alle involveret.

”

*Et barn fra Køge,
Danmark*

- for at nå et resultat og få dem til at gå i dialog med kulturguideprojektet end at forsøge at engagere folk via plakater osv. (UK).
- Programmerne bør være lavet på en klar og brugervenlig måde og tilpasset til en specifik målgruppe (Slovenien).
 - Kommunikation mellem slutbrugere, frivillige og kulturelle arrangører bør forbedres for at opfylde behovene hos slutbrugere (Slovenien).
 - En målgruppe (stofmisbrugere) var for specifik til at blive omfattet af projektet. De viste interesse, men det var ikke muligt at lave en konkret aftale med dem (Slovenien).
 - Ensomme ældre mennesker er vanskelige som målgruppe. Det, at de er ensomme, er ofte fordi de ikke er aktive i nogen form for aktiviteter (Holland).
 - Næste gang ville det være godt at lade børnene definere nogle af aktiviteterne (Danmark).

Igangsatte kulturguideaktiviteter - hvad gik godt?

- Der var lange køer for til at deltage nogle af projekterne (Holland).
- At kulturudbyderne og kulturguiderne kom fra de samme foreninger, fungerede godt (Danmark).
- Der er klare fordele i at arrangere kulturguidebegivenheder, hvor de kan ses af offentligheden. Folk er naturligt nysgerrige, når de ser, at der foregår noget, og er derfor mere tilbøjelige til at ønske at finde ud af mere og for at komme i kontakt med

kulturguiderne ved arrangementet, end de ville være ved at hente en folder eller tage kontaktoplysninger fra en plakat. Det faktum, at de kan se, hvad der sker, gør det meget lettere at forklare de potentielle fordele for dem i kulturguideprojektet, og ved at møde kulturguiderne, ved de straks, hvem der vil arbejde med dem, og de vil sandsynligvis finde det lettere at kontakte kulturguider i fremtiden (UK).

- For de fleste af deltagerne har det været en ny og positiv oplevelse. En masse af grupperne har udtrykt ønske om at deltage i en anden kulturbegivenhed eller en workshop (Slovenien).
- Fire ud af seks projekter vil fortsætte i fremtiden, da lokale hold nu ved, hvordan man skaber en positiv stemning og motivere slutbrugere. Programmet med udstillinger og folklørearangementer for etniske minoriteter vil fortsætte, og det daglige center for unge fra socialt belastede familier vil have teater, dans og filmworkshops i deres regelmæssige program (Slovenien).
- De tre lokale hold, der har gennemført teater, dans og filmworkshops for børn af indvandrere (Zone Fu ine), teaterworkshops for børn med særlige behov (ZKD Grosuplje) og kunstværksteder for blinde (Tolmin), var især vellykket, fordi den metode de valgte, muliggjorde langsigtet samarbejde med målgrupper (Slovenien).

Gennemføre kulturguideaktiviteter - hvad kunne blive bedre?

- Alle lokale teams valgte uafhængigt af hinanden en vifte af aktiviteter og udvalgte slutbrugerne, så var der en hel del vanskeligheder med at bestemme med hvilken metode og på hvilken måde den enkelte aktivitet skulle udføres på. I fremtiden ville det være bedre at vælge en smallere vifte af indhold og på forhånd aftale, hvordan man vil udføre aktiviteterne (Slovenien).

Evaluering - hvad kunne blive bedre?

- Metode og evaluering bør være bedre forberedt (Slovenien).
- Man kunne måle arbejdstiden for ledere, frivillige og deltagere (Holland).
- Det ville være godt at måle den lokale infrastruktur ved at lave et lokalt kort over de involverede organisationer før og efter (Holland).
- Det ville have været godt at have lavet en undersøgelse af forventningerne forud for begivenheden (Ungarn).
- Hvis slutbrugerne er børn, er det bedre at lave evaluerende interviews, da spørgeskemaer ikke bliver besvaret specielt informativt (Danmark).

Epilogue

Danmark

Kunsten og kulturen skaber sammenhænge og giver os anledning til refleksion og indsigt. Kunsten og kulturen giver os de fællesskaber, der danner os som borgere. I kunstneriske og kulturelle aktiviteter er vi ligeværdige deltagere i fællesskaber, hvor vi i dialog med andre reflekterer over kunsten, og hvad den gør ved os, og hvad vores oplevelse af den er.

Eller udtrykt med den tidligere kulturministers, Marianne Jelveds ord: Kunsten og kulturen er den underliggende drivkraft for dannelsen. Dannelsen er en proces, der foregår i et dynamisk fællesskab, hvor man overskrider sig selv og finder sig selv i forhold til andre. Den er brændstoffet. Det hele begynder med kunst og kultur, med de billeder og fortællinger, vi bruger til at finde meningen med os selv, med fællesskabet i samfundet og med det at være menneske.

Derfor skal kunsten og kulturen være en del af alles liv, og især af børns og unges liv fra de er helt små. For børn gør en vigtig erfaring, når de møder kunst og kunstnere.

I en hverdag, hvor rigtigt meget individualiseres og måles i dets synlige og målbare nytteværdi, kan vi overse kunstens og kulturens egentlige væsen.

Derfor var det vigtigt for Kulturelle Samråd i Danmark at etablere en kulturguideordning, så frivillige kunne indgå i en opgave med at få flere børn og unge til at deltage i kunst- og kulturlivet. Og derfor er det også vigtigt for Kulturelle Samråd i Danmark at fortsætte med aktiviteterne ud over projektperioden. Det vil ske ved dels et fortsat projekt i de to deltagende kommuner, dels ved etablering af nye projekter, der involvere børn og unge. Derudover er Kulturelle Samråd i Danmark blevet inspireret af vore europæiske partnere til også at igangsætte projekter med kulturguides og ældre.

Bente von Schindel,
generalsekretær i Kulturelle Samråd i Danmark

Culture Guides er et toårig projekt, der startede i oktober 2013 som et Grundtvig Multilateral projekt under Europa-Kommissionens program for livslang læring. Projektet involverer seks partnere i fem lande.

Projektets formål er at undersøge muligheden for - i en europæisk ramme - at rekruttere, uddanne og vejlede frivillige i at fungere som mentorer eller guider, der skal introducere og hjælpe marginaliserede sociale grupper til at deltage i lokale kunst- og kultur aktiviteter - enten som publikum eller som aktive deltagere.

Denne håndbog har til formål at give en oversigt over best practice, der er udviklet som pilotprojekter i hvert af de fem deltagende lande samt give andre organisationer en vejledning i at udvikle lignende programmer rundt om i Europa.

Deltagende organisationer:
Kulturelle Samråd i Danmark (KSD), Danmark
Interfolk, Institut for Civilsamfund (IF), Danmark
National Centre of Expertise for Cultural Education and Amateur Arts (LKCA), Holland
Republic of Slovenia Public Fund for Cultural Activities (JSKD), Slovenien
Hungarian Folk High School Society (MNT), Ungarn
Voluntary Arts (VA), UK

© Voluntary Arts 2015

CULTURE →
← **GUIDES**

Lifelong
Learning
Programme